

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้หน้าที่กับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยขอนำเสนอครอบคลุมประเด็นหลักต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
- ตอนที่ 2 แนวดำเนินการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
- ตอนที่ 3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
- ตอนที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง
- ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ตอนที่ 6 สรุปหลักการและแนวคิดที่นำไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

การรับรู้หน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มาจากคำ 3 คำ คือ คำว่า การรับรู้ คำว่าหน้าที่ และคำว่าคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งในตอนนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับคำทั้ง 3 คำ เรียงลำดับดังนี้

1.1 การรับรู้

การรับรู้เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและมีผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอความหมาย ความสำคัญ กระบวนการ อิทธิพลและปัจจัยของการรับรู้ดังนี้

1.1.1 ความหมายของการรับรู้ การรับรู้เป็นเรื่องทางจิตวิทยา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

จ่าเนียร ช่วงโชติ (2519 : 2) ได้ให้ความหมายว่า การรับรู้ หมายถึง การแปลหรือตีความแห่งการสัมผัสที่ได้รับออกเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย หรือที่รู้จักเข้าใจ ซึ่งในการแปลหรือตีความจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมหรือความชัดเจนที่เคยมีมาแต่หนหลัง ถ้าไม่มีความรู้เดิมที่ดี หรือลืมเรื่องนั้นๆ เสียแล้ว ก็จะไม่มีการรับรู้กับสิ่งเร้านั้นๆ จะมีแต่เพียงการสัมผัสกับสิ่งเร้าเท่านั้น

รังรี นพเกตุ (2540 : 1) กล่าวถึงการรับรู้ คือ “ กระบวนการประมวลและตีความข้อมูลต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวเราโดยผ่านอวัยวะรับรู้ความรู้สึก สิ่งมีชีวิตทุกชนิดจะมีความรู้สึกตอบโต้ต่อสิ่งที่มีมากระตุ้น”

ฮอคเกตต์ (วินิจ เกตุขำ, 2535 :7-8 ; อ้างอิงจาก Hodgetts. 1987. **Modern Human Relations at Work.** p 78) กล่าวถึงการรับรู้ว่า หมายถึงการที่บุคคลมองเห็นสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น โดยอาศัยคำนิยาม ความเชื่อและความรู้สึกของตนเองเป็นหลัก เป็นการรับรู้ความจริงตามสภาพที่เห็นและการรับรู้ความจริงตามความคิดของผู้มอง

โรเบิร์ต (Robert. 1990 :1)ให้ความหมายว่า การรับรู้ “ การเชื่อมโยงครั้งสุดท้ายในห่วงโซ่ของความสัมพันธ์ของเหตุการณ์” นอกจากนี้ยังกล่าวถึง แนวทางการกระทำของบุคคลว่าเป็นผลมาจากการรับรู้ของบุคคลนั้น

ทองหล่อ วงษ์อินทร์. (2542 : 35) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ว่า หมายถึง การแปลความหมายจากการสัมผัส การรับรู้จึงต้องเป็นกระบวนการสัมผัส โดยเริ่มตั้งแต่การมีสิ่งเร้ามากระทบกับอวัยวะรับสัมผัสทั้งห้าและส่งกระแสประสาทไปยังสมองเพื่อการแปลความ

กรองแก้ว อยู่สุข (2542 : 47) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ว่า การรับรู้ คือ กระบวนการที่แต่ละคนรวบรวม และทำความเข้าใจต่อสิ่งที่เขามองเห็นหรือได้ยินหรือรู้สึก ซึ่งในความเป็นจริงแล้วจะให้ทุกคนมองสิ่งเดียวกันแล้วคิดและเข้าใจไปในแนวเดียวกันย่อมเป็นไปได้

เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2540 : 6 – 7) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ว่า

การรับรู้ หมายถึง กระบวนการในการเลือกรับ การจัดระเบียบและการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่บุคคลพบเห็นหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมหนึ่งๆ บุคคลเลือกรับสิ่งเร้าต่างกัน เพราะในสถานการณ์หนึ่งๆมีสิ่งเร้าหลายอย่างเกิดขึ้น อาจเป็นในรูปสิ่งที่มองเห็น เสียง บุคคล เป็นต้น แต่บุคคลจะเลือกให้ความสนใจเฉพาะสิ่งเร้าที่มีความหมายต่อตนเองมากกว่าเช่นเดียวกันบุคคลจะจัดระเบียบและแปลความหมายสิ่งเร้าต่างๆ โดยอาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมของตนซึ่งมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับพื้นฐานและประสบการณ์ของบุคคลในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน สิ่งที่แต่ละบุคคลเห็นว่ามีผลสำคัญต่อตนเองนั้นย่อมแตกต่างกันการให้ความสำคัญนี้จะเป็นผลมาจากประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การรับรู้ของบุคคลเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ โดยบุคคลพิจารณาว่าอะไรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ ตัวอย่างเช่นถ้าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานหนึ่งมีประสบการณ์

ว่าหัวหน้างานที่เข้มงวดเป็นผู้สั่งการทุกอย่าง และบุคลากรทุกคนจะต้องปฏิบัติตามเท่านั้น จึงจะทำให้งานประสบความสำเร็จ เมื่อมีหัวหน้างานคนใหม่ เข้าหน้าที่ในหน่วยงานนั้นก็มักจะคาดหวังว่าหัวหน้างานใหม่ควรมีลักษณะที่เขาคิดว่าจะทำให้งานประสบความสำเร็จ จะเห็นว่าการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะของหัวหน้างานที่ดีของเจ้าหน้าที่นี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม

องค์ประกอบอื่นๆ ที่มีผลต่อการรับรู้ของบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์ ความต้องการ และหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคล เช่น ผู้จัดการของหน่วยงานจะรับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ท้าทายและควรจะทำให้เกิดขึ้น แต่เจ้าหน้าที่ระดับต่ำกว่าจะมองว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่น่ากลัวสำหรับตน เป็นต้น การรับรู้ที่แตกต่างกันนี้จะมีผลทำให้พฤติกรรมของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2542 : 59) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ว่า

มนุษย์เราทุกคนโดยธรรมชาติจะรู้สึกในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส หรือที่เรียกว่าสัมผัสทั้ง 5 ได้ สัมผัสทั้ง 5 ของมนุษย์จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องมีสิ่งเร้าภายนอก (Outside stimuli) เช่น กลิ่นแสบ กลิ่นเสียว พลังงานทางเคมีของสิ่งต่างๆ ที่ทำให้บุคคลรับกลิ่นได้ เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีสิ่งเร้าภายใน (Inside stimuli) อาทิ พลังที่มาจากกล้ามเนื้อหรืออาหารที่ผ่านระบบการย่อย จากนั้นร่างกายก็ดูดซับไว้ใช้เป็นพลังงานต่อไป หรือต่อมที่ผลิตฮอร์โมนซึ่งมีผลต่อพฤติกรรม ดังนั้นจะเห็นว่าการรับรู้เกี่ยวกับเรื่องของกายภาพอยู่เป็นพื้นฐาน

จากการที่บุคคลรู้สึกในสิ่งเร้าต่างๆ รอบตัวเขานั้นเท่ากับว่าความรู้สึกนั้นได้ส่งข้อมูลดิบ (Raw data) เข้ามาสู่ประสาททั้ง 5 จากนั้นก็จะเป็นการตีความหมายในข้อมูลดิบเหล่านั้น แล้วจึงเกิดการรับรู้หรือจิตภาพ (Perception) ขึ้น ดังนั้นกระบวนการการรับรู้จึงเกี่ยวข้องกับ ปฏิสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของ การคัดเลือก (Selection) การจัดระเบียบ (Organization) และการตีความหมาย (Interpretation) ข้อมูลดิบต่างๆ หรือความรู้สึกต่างๆ ของบุคคลบุคคลหนึ่ง

สจ๊วต อนันต์พคุณ (2542 : 81) ให้ความหมายว่า การรับรู้เกี่ยวกับบุคคล หมายถึง การรวบรวมคุณลักษณะต่างๆ ของบุคคลจนกลายเป็นภาพที่เรารับรู้ โดยที่บุคลิกภาพของผู้รับรู้อาจจะเข้ามามีส่วนกำหนดเจตคติและพฤติกรรมหลังการรับรู้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2542 : 945) ให้ความหมาย คำว่า การรับรู้ หมายถึง การยืนยันว่ารู้ รับว่ารู้ รับผิดชอบ

เกศราภรณ์ วิทย์ไพจิตร (2544 : 33) สรุปความหมายของการรับรู้ว่า หมายถึง “การได้ยื่นการมองเห็นภาพ การได้กลิ่น การได้สัมผัส จากอวัยวะรับสัมผัสเป็นตัวผ่าน ก่อให้เกิดการตอบสนอง

อาจจะเป็นด้านการกระทำ ทำให้เกิดความนึกคิดและแปรความหมายออกมาเป็นคุณค่าตามสิ่งที่เรานั้น”

รังรอง งามศิริ (2545 : 1) ให้ความหมาย การรับรู้ หมายถึง การแปลความหมายจากการรับสัมผัส

สันติชัย ฉ่ำจิตรชื่น (2545 : 1) กล่าวว่า การรับรู้ คือ ขบวนการที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอน การเลือกสิ่งเร้า (Selection) การประมวลสิ่งเร้า (Organization) และการแปลผลตีความสิ่งเร้า (Interpretation)

อารักษ์ อินทร์พุง (2546 : 42) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการแปลความหมาย ที่คนเราได้รับประสบการณ์จากสิ่งต่างๆ โดยการสัมผัส การรับรู้จึงมีการใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วย ในการแปลความหมายของสิ่งนั้นออกมาเป็นความรู้และความเข้าใจ

กล่าวโดยสรุป การรับรู้ หมายถึง การยืนยันว่ารู้ รู้สึก รับว่ารู้ จากการสัมผัส สิ่งเร้า ต่างๆ ทำให้เกิดการตอบสนองออกมาเป็นความรู้ความเข้าใจ

1.1.2 ความสำคัญของการรับรู้ การรับรู้มีความสำคัญต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กร ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการรับรู้ไว้ดังนี้

จักรี นพเกตุ (2540 : 4) กล่าวถึงความสำคัญของการรับรู้ไว้ดังนี้

1. การรับรู้จะต้องเกิดขึ้นทุกครั้งที่มีพฤติกรรมเกิดขึ้น ยิ่งพฤติกรรมยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้นเท่าไร การรับรู้ก็ยิ่งสำคัญมากขึ้นเพียงนั้น

2. การรับรู้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในชีวิตประจำวันตลอดจนปฏิกริยาทางสังคม

3. มโนทัศน์ทางจิตวิทยาการรับรู้สามารถนำไปวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคม

روبบินส์ (Robbins.1998 : 90) กล่าวถึงความสำคัญของการรับรู้ว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้เกี่ยวกับความเป็นจริงของสิ่งต่างๆ ไม่ใช่อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงที่สิ่งนั้นๆ เป็นอยู่

สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2542 :61-62) ได้กล่าวว่า บุคคลจะรับรู้ในสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกแต่เพียงบางส่วนเท่านั้นกล่าวคือ บุคคลจะรับรู้ต่างกันด้วยปัจจัยสำคัญ คือ

1. ปัจจัยความสนใจจากภายนอก (External attention factors) หมายถึง ลักษณะบางอย่างของสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ เช่น ความเข้มของสี ขนาด การกระทำซ้ำๆ กันจะเรียกความสนใจได้ดีกว่าการกระทำเพียงครั้งเดียว เป็นต้น

2. ปัจจัยความสนใจจากภายใน (Internal attention factors) หมายถึง ปัจจัยภายในตัวบุคคลนั้น ได้แก่ การจงใจ การเรียนรู้ และบุคลิกภาพ

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544 :70–73) กล่าวถึง บทบาทของการรับรู้ว่าการรับรู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร เมื่อองค์กรให้ข่าวสารแก่สมาชิกในองค์กร สมาชิกในองค์กรจะเกิดการรับรู้ซึ่งจะนำไปสู่การกระทำต่อไป การรับรู้ของสมาชิกที่ตรงกับความคาดหวังขององค์กรจะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในองค์กร ส่วนการรับรู้ของสมาชิกที่ไม่ตรงกับความคาดหวังขององค์กรอาจนำมาสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

โบบเวน และชูสเตอร์ (Miller and others. 2002. : 2-3 ; citing Bowen and Schuster.1986 : 138) กล่าวถึง การวัดความจริงในองค์กรจากการรับรู้ว่า ความเป็นจริงในองค์กรสามารถวัดได้ 2 รูปแบบ คือ แบบแรกความจริงที่เป็นรูปธรรม วัดโดยอาศัยข้อมูลที่เป็นหลักฐาน เช่น การลงทะเบียนภาระทางการสอน เป็นต้น ส่วนแบบที่สองความจริงในองค์กรที่ไม่สามารถวัดได้อย่างเป็นรูปธรรมซึ่งต้องอาศัยพื้นฐานจากการรับรู้

กล่าวโดยสรุป การรับรู้มีความสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมการทำงานของบุคคลในองค์กร ซึ่งนำไปสู่ประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร

1.1.3 กระบวนการย่อยของการรับรู้ การรับรู้ประกอบด้วยกระบวนการย่อยหลายประการ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของกระบวนการย่อยของการรับรู้ไว้ดังนี้

สรว้อยตระกูล อรรถมานะ (2542 : 60- 61) ได้กล่าวถึงกระบวนการย่อยของการรับรู้ว่าเป็นการแสดงถึงความสลับซับซ้อนและธรรมชาติของการกระทำตอบโต้ในการรับรู้แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายนอก (External environment) หมายถึง สิ่งเร้า หรือ สถานการณ์ สิ่งเร้า คือ การเร้าทางประสาทสัมผัส ส่วนสถานการณ์ เช่น สถานที่ทำงาน ภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม เป็นต้น การรับรู้อาจไม่เกิดขึ้นเลย ถ้าไม่มีสิ่งเร้าหรือเกิดสถานการณ์มากระทบตัวบุคคล

2. การเผชิญหน้า (Confrontation) การรับรู้ของบุคคลเริ่มเมื่อบุคคลนั้นได้ เผชิญหน้ากับสิ่งเร้าทางกายภาพ หรือสถานการณ์อย่างหนึ่งอย่างใด โดยเฉพาะ การรับรู้ในสิ่งเร้าทางกายภาพของบุคคลนั้นจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับตัวกรองความรู้สึกรของบุคคลนั้น

3. การคัดเลือก (Selection) เป็นขั้นตอนที่บุคคลเลือกให้ความสนใจในสิ่งแวดล้อมภายนอกตามทัศนะของบุคคลนั้น หลังจากที่ผ่านมาขั้นตอนการเผชิญหน้ากับสิ่งเร้าและสถานการณ์และรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 แล้ว

4. การจัดระเบียบ (Perceptual organization) เป็นการจัดระเบียบของการรับรู้เพื่อ
ปูทางให้เกิดขั้นตอนต่อไป

5. การตีความ (Interpretation) เป็นขั้นตอนของการตีความในสิ่งที่รับเข้ามาในตัว
บุคคลและได้จัดระเบียบไว้แล้ว การตีความเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุด ลักษณะของสิ่งเร้าและ
ลักษณะส่วนตัวของบุคคลผู้นั้นเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตีความ

สรุปได้ว่า การรับรู้มีกระบวนการย่อยที่ต่อเนื่องและเป็นขั้นตอนเริ่มตั้งแต่สภาพแวดล้อม
ภายนอก การเผชิญหน้า การคัดเลือก การจัดระเบียบ และการตีความ

1.1.4 การรับรู้เกี่ยวกับบุคคล การรับรู้ของบุคคลมีองค์ประกอบที่มีอิทธิพลเกี่ยวข้อง
หลายประการ ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ดังนี้ คือ

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544 :77 - 73) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของ
บุคคล ประกอบด้วย คุณลักษณะของวัตถุหรือคุณลักษณะของสิ่งที่มีอยู่ คุณลักษณะของบุคคล และ
คุณลักษณะของสถานการณ์ ดังนี้คือ

1. คุณลักษณะของสิ่งที่มีอยู่ เป็นองค์ประกอบแรกของการรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งที่มี
อยู่ใดๆ หมายถึงลักษณะที่เป็นจริงของสิ่งที่มีอยู่นั้นๆ สิ่งดังกล่าวนอกจากหมายถึง วัตถุ
ทางกายภาพแล้ว ยังหมายรวมถึงการรับรู้ต่อบุคคลและสิ่งที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม เช่น
งานและองค์กรเมื่อวัตถุแห่งการรับรู้มีความเป็นนามธรรมหรือมีความไม่ชัดเจนมากขึ้น ก็จะมี
ส่วนทำให้คุณลักษณะทางกายภาพที่จะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของเราต่อวัตถุ จะมีน้อย
ลงด้วย และการรับรู้ของเราที่มีต่อวัตถุก็จะได้รับอิทธิพลจากความคล้ายกันกับวัตถุอื่น
คุณลักษณะของบุคคลและคุณลักษณะของสถานการณ์อื่น

2. คุณลักษณะของบุคคล คุณลักษณะของบุคคลประกอบด้วย เจตคติ อารมณ์
ประสบการณ์ และความต้องการ คุณลักษณะต่างๆ เหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของ
คนเรา ยิ่งวัตถุของการรับรู้มีความไม่ชัดเจนมากเท่าไร อิทธิพลขององค์ประกอบส่วน
บุคคลต่อการรับรู้ก็ยิ่งมีมากขึ้น

3. คุณลักษณะของสถานการณ์ องค์ประกอบของสถานการณ์ต่างๆจะมีอิทธิพลต่อ
ธรรมชาติและความแน่นอนของการรับรู้ของบุคคล ได้แก่ ความเครียดและเวลา เมื่อบุคคล
ได้อยู่ภายใต้ความเครียดสูง บุคคลนั้นมักจะไม่ได้รับทราบข่าวสาร ความคงอยู่ของ
ความเครียดจะขัดขวางสมรรถนะของบุคคลต่อการจัดกระทำและการรับรู้ข่าวสารที่เขาอาจ

จะได้รับ ความเครียดที่จะขัดขวางการรับรู้ อาจจะเป็นผลจากการกำหนดเส้นตาย ความกดดัน
ของเวลา วิกฤตการณ์ และสิ่งที่คล้ายคลึงกัน

กรองแก้ว อยู่สุข (2542 :55 –56) ได้กล่าวถึง การรับรู้ของบุคคลในองค์กรว่า

บุคคลโดยเฉพาะบุคคลที่ทำงานร่วมกันในองค์กรซึ่งมีความแตกต่างกันหลายเรื่อง
เช่น อายุ การศึกษาเพศ ความเชื่อ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำมาซึ่งพฤติกรรมที่แตกต่าง
กัน และมีผลต่อการดำเนินงานขององค์กร การรับรู้เกี่ยวกับบุคคลแตกต่างจากการรับรู้ใน
เรื่องของสิ่งไม่มีชีวิต เช่น เครื่องจักร อาคาร ฯลฯ การรับรู้เกี่ยวกับคนจะเกี่ยวข้องกับ
อิทธิพลของปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความเคลื่อนไหวความเชื่อ สมมติฐาน เป็นต้น ซึ่ง
สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการรับรู้และการตัดสินใจกระทำต่างๆ ของคน พฤติกรรมที่เกิดขึ้น
คล้ายคลึงกันอาจรับรู้ไม่เหมือนกัน

สรุปได้ว่า องค์กรประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลประกอบด้วย คุณลักษณะของ
สิ่งที่มีอยู่ คุณลักษณะของบุคคล และคุณลักษณะของสถานการณ์

1.1.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้บุคคล ได้แก่

1.1.5.1 การเลือกรับรู้ (Selectivity) คนเรามักจะเลือกรับรู้ลักษณะที่เด่นชัด
เป็นพิเศษของบุคคล วัตถุ หรือเหตุการณ์ต่างๆ เนื่องจากคนไม่สามารถจะรับรู้สิ่งที่เห็นได้หมดทุก
อย่าง จึงสังเกตและเลือกรับรู้บางอย่างที่ต้องการจะรู้โดยไม่สนใจเรื่องอื่น ซึ่งจะช่วยให้การรับรู้เป็น
ไปได้รวดเร็วขึ้น การรับรู้ของกลุ่มก็เช่นเดียวกัน คือ จะเลือกรับรู้ต่อสิ่งที่กลุ่มเกี่ยวข้องกับเมื่อมีสิ่งที่ไม่
ปรากฏเด่นชัด การรับรู้ของแต่ละบุคคลมีแนวโน้มที่จะอยู่ในอิทธิพลของความสนใจ ทักษะสติ
ภูมิหลัง ฯลฯ ที่จะนำมาประกอบการตีความว่าเป็นอย่างไรมากกว่าสิ่งที่เข้ามากระตุ้น

1.1.5.2 การใช้ตนเองเป็นเกณฑ์ (Assumed similarity) การใช้ตนเองเป็น
เกณฑ์เป็นการตัดสินใจคนอย่างง่ายและเร็ว โดยคิดว่าคนอื่นคิดเหมือนตนเอง คนเรามักจะประเมิน
บุคลิกภาพผู้อื่นว่าเหมือนของตนเองมากกว่าที่จะให้ผู้อื่นเป็นอย่างที่เป็นจริง

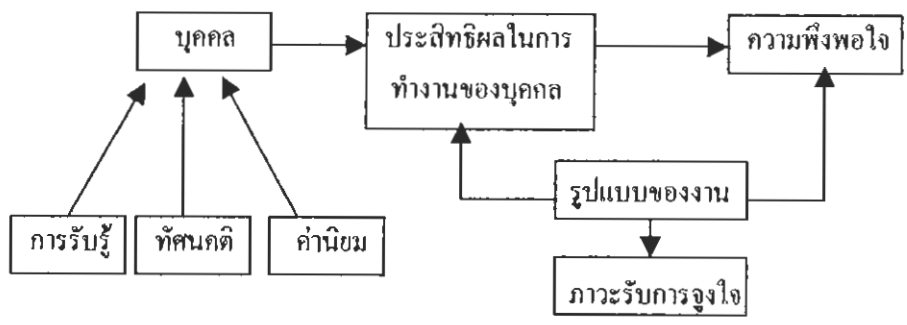
1.1.5.3 การเหมารวม (Stereotyping) หมายถึง การตัดสินคนโดยอาศัย
การรับรู้จากกลุ่มที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ เช่น พนักงานที่แต่งงานแล้วจะมีสภาพจิตใจที่มั่นคงกว่าคน โสด
 เป็นต้น

1.1.5.4 การมองลักษณะเดียว (Halo effect) การมองลักษณะเดียวเป็นเรื่องที่สำคัญ
ในการที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมขององค์กร เนื่องจากการมองลักษณะเดียวเป็นการมอง

ลักษณะเด่นแต่เพียงอย่างเดียวของบุคคลแล้วก็รับรู้ว่าเขาเป็นคนแบบนั้น เช่น ครูแสดงตนว่าเป็นคนกระตือรือร้นอย่างเห็นได้ชัด นักเรียนก็จะคิดว่าครูคนนั้นดีหรือเก่งไปทุกอย่าง แต่ถ้าครูไม่ได้แสดงความกระตือรือร้นให้เห็นเด่นชัดต่างๆ ที่เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถนักเรียนก็อาจจะประเมินครูผู้นั้นต่ำกว่าความเป็นจริงก็เป็นได้

กล่าวโดยสรุป การที่บุคคลสามารถเลือกรับสิ่งที่เกิดจากสิ่งเร้าต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกตัวเรา ถ้าการรับรู้ นั้นตรงกับความต้องการหรือความคาดหวังก็จะแปลความและจะแสดงพฤติกรรมในทางบวก แต่ตรงกันข้าม ถ้าการรับรู้ นั้นไม่ตรงกับความต้องการไม่ตรงกับความคาดหวัง ก็จะแปลความและแสดงพฤติกรรมออกมาในทางลบ ดังนั้นการรับรู้ของพวกเราจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การปฏิบัติงานของเรา การที่คนเราจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็คือเมื่อคนเหล่านั้นมีความพึงพอใจในงาน ความพึงพอใจในงานจะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของบุคคลในการบริหารงานก็เช่นเดียวกัน ถ้าการบริหารงานอย่างมีคุณภาพก็จะส่งผลให้ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงแต่ในความเป็นจริงไม่ว่าจะเป็นในสังคมใดก็ตาม สิ่งที่กำลังกล่าวมานั้นก็มีได้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ เพราะปรากฏว่ายังมีผู้คนอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่มีความพึงพอใจในการทำงาน อันเนื่องมาจากการรับรู้

1.1.6 การรับรู้กับพฤติกรรม การปฏิบัติงานของบุคคล ในการศึกษาพฤติกรรมขององค์กรระดับบุคคลนี้ มีองค์ประกอบหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 องค์ประกอบ คือ การรับรู้ (Perceptions) ทักษะคติ (Attitudes) ค่านิยม (Values) และภาวะรับการจูงใจ (Motivation) องค์ประกอบเหล่านี้ นอกจากจะมีอิทธิพลทำให้แต่ละบุคคลมีลักษณะและกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ยังมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรอีกด้วย (เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ. 2540 : 2) ดังแสดงในภาพประกอบ 2

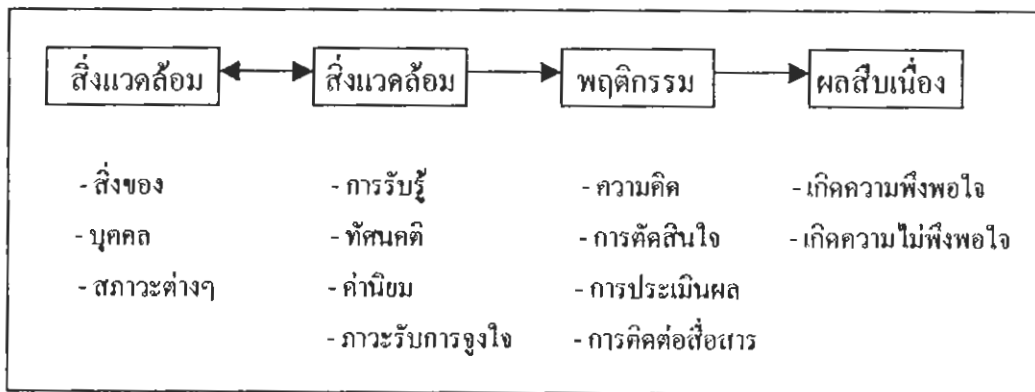

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของพฤติกรรมระดับบุคคลในองค์กร

พฤติกรรมของบุคคลในองค์กรเป็นผลมาจากองค์ประกอบหลายประการ ทั้งองค์ประกอบภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ สิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สิ่งของ เหตุการณ์ต่าง และ องค์ประกอบภายในตัวบุคคล ได้แก่ กระบวนการทางจิตวิทยา ประกอบด้วย การรับรู้ ทักษคติ ค่านิยม และภาวะรับการงูใจ องค์ประกอบทั้งสองนี้จะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ในด้านความคิด การตัดสินใจ การประเมินค่า การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ฯลฯ เป็นต้น พฤติกรรมของบุคคลนี้เมื่อปฏิบัติไปแล้ว ย่อมมีผลสืบเนื่องมาจากทำพฤติกรรมนั้น ผลสืบเนื่องอาจจะเป็นได้ทั้งในลักษณะที่เป็นความพอใจและไม่พอใจแก่บุคคล ถ้าผลสืบเนื่องใดที่นำความพึงพอใจมาให้บุคคลก็มักจะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำ ในทางตรงกันข้าม ถ้าผลสืบเนื่องนั้นนำความไม่พึงพอใจมาสู่บุคคล บุคคลก็จะพยายามทำพฤติกรรมใหม่ (เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ. 2540 : 6) ดังแสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 กระบวนการทางจิตวิทยาในตัวบุคคลในองค์กร

กล่าวโดยสรุป ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างที่เกี่ยวข้องทั้งสิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ สิ่งแวดล้อมต่างๆ และสิ่งเร้าภายใน ได้แก่ การรับรู้ ทักษคติ ค่านิยมและภาวะรับการงูใจที่เป็นปัจจัยทำให้แต่ละบุคคลมีลักษณะและกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา

1.2 หน้าที

หน้าทีเป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำด้วยความรับผิดชอบ โดยแต่ละคนจะมีหน้าทีแตกต่างกัน ไปขึ้นอยู่กับสถานะและภารกิจของผู้ปฏิบัติหน้าทีที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอความหมายของคำว่าหน้าทีไว้ดังนี้

ความหมายของหน้าที พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน. (2542 : 1247) ได้ให้ความหมายคำว่า หน้าที หมายถึง ภารกิจที่จะต้องกระทำด้วยความรับผิดชอบ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หน้าที หมายถึง ภารกิจที่จะต้องกระทำด้วยความรับผิดชอบ

1.3 คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาถือว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2543 ดังนี้

...ข้อ 10 คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย

(1) ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนเป็นคณะกรรมการกลุ่มโดยตำแหน่ง

(2) ครูผู้สอนที่ได้รับการเลือกตั้งจากครูภายในกลุ่มโรงเรียนจำนวนกึ่งหนึ่งของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนเป็นกรรมการกลุ่มถ้ามีเศษให้เพิ่มได้อีกหนึ่งคน กรรมการกลุ่มที่ได้รับการเลือกตั้งจากครูผู้สอนจะมีในโรงเรียนเดียวกันเกินหนึ่งคนไม่ได้

(3) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเท่ากับ (2) ซึ่งได้รับเลือกโดยคณะกรรมการกลุ่มตาม (1) และ (2) ภายในห้าสิบวัน นับตั้งแต่ที่ได้มาซึ่งกรรมการตาม (2)

ให้คณะกรรมการกลุ่มเลือกกรรมการ โดยตำแหน่งคนหนึ่งเป็นประธาน และเลือกกรรมการกลุ่มที่เหลืออีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน

ประธานกลุ่มและกรรมการกลุ่ม ที่ได้รับเลือกตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีการศึกษาและเมื่อพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้วอาจได้รับเลือกหรือเลือกตั้งอีกก็ได้

ข้อ 11 ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบเลือกผู้ทรงคุณวุฒิให้กรรมการกลุ่มตามข้อ 10 (1) และ (2) พิจารณาจากบุคคลภายในเขตพื้นที่กลุ่มโรงเรียน เช่น ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ ผู้นำทางศาสนา ผู้ประกอบการ สถาบันครอบครัว หรือผู้แทนสถาบันคนอื่น ทั้งนี้โดยให้คำนึงถึงความหลากหลาย

ข้อ 12 ให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการเกี่ยวกับการเลือกตั้งกรรมการกลุ่มตามข้อ 10 (2) โดยกำหนดวันเลือกตั้ง การรับสมัครเลือกตั้ง การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเลือกตั้ง ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิรับเลือกตั้ง การประกาศผลการเลือกตั้ง และรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องเป็นข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียน ภายในกลุ่มโรงเรียนที่มีการเลือกนั้น และให้ถือว่าข้าราชการครูที่ช่วยปฏิบัติราชการอยู่ในโรงเรียน ภายในกลุ่มโรงเรียนใดเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกลุ่มโรงเรียนนั้น

ในกรณีที่มีการประกาศจัดตั้งอำเภอหรือกิ่งอำเภอขึ้นใหม่ให้หัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอดำเนินการเลือกตั้งกรรมการกลุ่มตามความในวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ให้มีความตาม ข้อ10 และข้อ17 มาบังคับโดยอนุโลม

ข้อ 13 กรรมการกลุ่มที่เลือกตั้งจากครูผู้สอนต้องเป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนนั้น

ข้อ 14 การเลือกตั้งกรรมการกลุ่มให้กระทำ ณ โรงเรียนที่เป็นที่ตั้งสำนักงานกลุ่ม วิธีการลงคะแนนเลือกตั้งให้กระทำโดยตรงและลับ

ในกรณีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากันให้ใช้วิธีการจับสลากเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการกลุ่ม

ข้อ 15 การเลือกประธานกลุ่มและรองประธานให้กระทำภายหลังจากได้กรรมการกลุ่ม ตามข้อ10 ภายในสามสิบวัน

เมื่อได้ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการกลุ่ม และเลือกประธานกลุ่มแล้ว ให้หัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอประกาศรายชื่อคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และรายงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดทราบ

ข้อ 16 นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตาม ข้อ 10 กรรมการกลุ่มและประธานกลุ่ม พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) พ้นจากการเป็นข้าราชการครู
- (3) ขาดคุณสมบัติตามข้อ 13
- (4) ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่นอกกลุ่มโรงเรียนหรือลาศึกษาต่อเป็นเวลานานเกิน เก้าสิบวัน
- (5) กรรมการกลุ่มตามข้อ10 (2) ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ภายในกลุ่ม โรงเรียนซึ่ง โรงเรียนที่ตนปฏิบัติหน้าที่นั้น มีกรรมการกลุ่มตามข้อ10(2) ปฏิบัติหน้าที่อยู่
- (6) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (7) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (8) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(9) คณะกรรมการตามข้อ 10 (1) และ (2) จำนวนไม่น้อยกว่าสองในสาม มีมติให้
ออกสำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ 10(3)

ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม กรรมการผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง และผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่อาจจากพ้นจากตำแหน่งด้วยการลาออก

ข้อ 17 ในกรณีที่ประธานกลุ่ม หรือรองประธานกลุ่ม วางลงก่อนถึงคราวออกตาม
วาระให้ดำเนินการเลือกประธานกลุ่ม หรือรองประธานกลุ่มภายในสี่สิบห้าวันและในกรณีที่
ที่กรรมการกลุ่มที่ได้รับการเลือกตั้งตามข้อ 10 (2) และ (3) วางลงก่อนถึงคราวออกตาม
วาระให้ดำเนินการเลือกตั้ง หรือเลือกภายในสี่สิบห้าวัน

ประธานกลุ่มหรือรองประธานกลุ่มที่ได้รับการเลือกตั้งและกรรมการกลุ่มตามข้อ 10 (2)
และ (3) อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน แล้วถ้าวาระที่เหลือไม่ถึง
เก้าสิบวันจะไม่เลือกตั้งและ/หรือเลือกก็ได้

ข้อ 18 ในการประชุมคณะกรรมการกลุ่มจะต้องมีกรรมการกลุ่มเข้าร่วมประชุมไม่
น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกลุ่มทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุมในกรณีที่ประธานกลุ่ม
และรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่อาจมาประชุมได้ให้กรรมการกลุ่มที่มาประชุม
เลือกกรรมการกลุ่มคนหนึ่งเป็นประธานที่ประชุม

ในการออกเสียงลงมติให้ถือเสียงข้างมากของที่ประชุม กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียง
หนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียง
หนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 19 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน

(1) พิจารณากำหนดนโยบายและแนวการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่ม

(2) โรงเรียนให้สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 เสนอต่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ (2) เสนอแนะใน
การจัดตั้ง และการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน

(3) เสนอแนะการพิจารณาความคิดเห็นความชอบของข้าราชการครูและลูกจ้างประจำภายใน
ในกลุ่มโรงเรียน

(4) เสนอแนะในการจัดตั้ง บริหาร ยุบรวม ปรับปรุง และเลิกกลุ่มโรงเรียน
ภายในกลุ่มโรงเรียน

(5) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน

(6) เสนอแนะการบริหารงานบุคคลภายในกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้การบริหารกลุ่ม
โรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ

- (7) กำหนดแนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกับโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน
- (8) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน
- (9) ให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามแผนงาน โครงการของกลุ่มโรงเรียนและตามแนวปฏิบัติอื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มกำหนด
- (10) ประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน เสนอต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
- (11) ปฏิบัติงานอื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบในการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2543 ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้แทนครู และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ดังนั้นการรับรู้หน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง การที่คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษายืนยันว่าภารกิจที่จะต้องกระทำตามระเบียบ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2543 ด้วยความรับผิดชอบ

ตอนที่ 2 แนวดำเนินการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาจะสำเร็จได้เป็นอย่างดีขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งในตอนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและนำเสนอความหมายของคำว่า การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา การปฏิบัติงานตามหน้าที่ในรูปของคณะกรรมการ ความเป็นมาและลักษณะการจัดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

2.1 ความหมายของการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยคำ 3 คำ ได้แก่ คำว่าการปฏิบัติงาน คำว่าหน้าที่ และคำว่าคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้แปลความหมายไว้ ดังนี้ คำว่าการปฏิบัติงาน

หมายถึง การดำเนินการตามกิจที่ต้องทำให้เป็นไปตามแบบแผน ส่วนคำว่าหน้าที่ และคำว่า คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาได้กล่าวไว้ในตอนที่ 1 แล้ว

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง การดำเนินการกิจที่จะต้องกระทำของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาด้วยความรับผิดชอบให้เป็นไปตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษากำหนด

2.2 การปฏิบัติงานตามหน้าที่ในรูปของคณะกรรมการ ขอเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

2.2.1 ความหมายของคณะกรรมการ_การปฏิบัติงานในรูปคณะกรรมการเป็นการปฏิบัติงานรูปแบบหนึ่งที่นิยมใช้ในองค์กรต่างๆ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของคณะกรรมการ ไว้ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2519 : 320) ได้ให้ความหมายว่า คณะกรรมการ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เข้ามาารวมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อพิจารณาปัญหาต่างๆ ภายในองค์กรกลุ่มของคณะกรรมการนี้ อาจรวมกันขึ้นในลักษณะที่ไม่เป็นทางการก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นมักจะมีการจัดตั้งเป็นทางการเพื่อรวมเอาบุคคลจากฝ่ายต่างๆ มาช่วยพิจารณา และแก้ไขปัญหาเฉพาะอย่างหรือปัญหาทั่วไปภายในองค์กร

กิติมา ปริดีติลล (2529 : 41) ให้ความหมายว่า "...คณะกรรมการ คือกลุ่มของบุคคล คณะหนึ่งที้องค์กรได้ทำการแต่งตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการทำหน้าที่พิจารณาปัญหาต่างๆขององค์กร ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาแก่ฝ่ายจัดการแทนผู้เชี่ยวชาญ..."

เดิม ชัยมเสมอ (2524 : 115) ได้ให้ความหมายไว้ว่า "...ในทางรัฐศาสตร์ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่พิจารณาค้นหาคำวินิจฉัยหรือข้อตกลงร่วมกัน..."

สรุปได้ว่า คณะกรรมการ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งให้ร่วมกันปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายหรือตามที่องค์กรนั้นได้กำหนดไว้ให้ดำเนินไปได้บรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.2.2 ความสำคัญของคณะกรรมการ ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ดังนี้

สนธิรัก เทพรณู (2528 : 42) ได้กล่าวว่า

...องค์ประกอบที่สำคัญที่มีส่วนผลักดันให้เกิดความสำเร็จหรือล้มเหลวในการบริหารงานส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับรูปแบบของการบริหาร รูปแบบที่ได้รับความนิยมทั้งในองค์กรของรัฐบาลและเอกชน จนกล่าวได้ว่าทั้งนักวิชาการ หรือนักปฏิบัติทั้งหลายต่างยอมรับถึงความสำคัญของรูปแบบดังกล่าวนี้ คือการบริหารงานในรูปคณะกรรมการหรือองค์คณะบุคคลหรือการทำงานเป็นกลุ่มเป็นคณะซึ่งถือว่าการบริหารงานในลักษณะนี้

เชื่อได้ว่าสามารถสร้างประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างดีและเป็นการระดมสติปัญญา ความคิด และประสบการณ์ของบุคคลหลาย ๆ คน เพื่อพิจารณาปัญหา ตัดสิน หรือหา ข้อยุติอย่างมีเหตุผล

สมยศ นาวิการ (2522 : 271) ได้ให้ความคิดเห็นว่า การแก้ปัญหาและการตัดสินใจโดย คณะกรรมการจะทำได้ดีกว่าบุคคล และกรรมการเป็นสื่อกลางที่ดีที่สุดใน การรวบรวมผู้เชี่ยวชาญ จากส่วนต่างๆขององค์การให้ร่วมกันแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 58) ให้ความเห็นว่า "...คณะกรรมการช่วยส่งเสริมการประสานงานทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทำให้การตัดสินใจสะดวก ขึ้นในหลายเรื่อง หรือให้ความคิดริเริ่มที่จะนำไปสู่การมีประสิทธิผลของงานเพิ่มขึ้น...."

ไพรัช (1968 : 110) ให้ข้อคิดว่า องค์การที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการย่อมมีทางที่จะ ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพได้มากกว่าองค์การที่มีได้ดำเนินการโดยคณะกรรมการ

สรุปได้ว่า การบริหารงานในรูปคณะกรรมการมีความสำคัญที่จะช่วยให้การปฏิบัติงาน ขององค์การซึ่งเกิดจากการร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ และร่วมกันแก้ปัญหาของคณะกรรมการ ทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 ผลดีของการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ดังนี้

พรณี ประเสริฐวงษ์ และคณะ (2515 : 252) ได้ชี้ให้เห็นผลดีของการบริหารงานใน รูปคณะกรรมการ ดังนี้ คือ ก่อให้เกิดความร่วมมือกันปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นแหล่ง ที่ทราบเรื่องราวต่างๆ ความคิดเห็นข้อเสนอแนะที่ดี เป็นแหล่งที่ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ดี และช่วยส่งเสริมให้บุคคลที่ได้เป็นคณะกรรมการมีความภาคภูมิใจและทำงานในหน้าที่เต็มความ สามารถ

กิติมา ปรีดีศิลป (2529 : 43) ได้กล่าวถึงผลดีของการบริหารงานแบบคณะกรรมการ ดังนี้ คือ ก่อให้เกิดความร่วมมือกันปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ช่วยส่งเสริมให้เกิด ความเข้าใจกันเกิดความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ดี และช่วยส่งเสริมให้บุคคลที่เป็นคณะกรรมการ มีความภาคภูมิใจ และทำงานเต็มความสามารถ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 58) ได้กล่าวถึงข้อดีของ คณะกรรมการ สรุปได้ว่า

1. การตัดสินใจโดยคณะกรรมการจะดีกว่าการตัดสินใจโดยบุคคล เนื่องจากมีข้อมูล มีความคิดเห็นกว้างขวาง และมีการประสานงานที่ดี

2. เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานได้ดีเพราะมีการสื่อสารจนเกิดความรู้และความเข้าใจในบทบาททุกคน
  3. เป็นการพัฒนาตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานร่วมกันเพราะได้มีโอกาสรับฟังข้อมูลอย่างกว้างขวางและได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในวิถีทางที่ถูกต้อง
- สรุปได้ว่า ผลดีของการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ คือทำให้เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน ร่วมกันเสนอแนะข้อคิดเห็นและตัดสินใจ

2.2.4 ผลเสียของการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ มีผู้กล่าวถึงดังนี้

พรณี ประเสริฐวงษ์ และคณะ (2515 : 261) ได้กล่าวถึงผลเสียในการบริหารงานในรูปคณะกรรมการว่า เป็นการสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่าย อาจทำให้เกิดการตัดสินใจผิดพลาดด้วยการประนีประนอมกัน ไม่สามารถหาข้อยุติได้ มีแนวโน้มที่จะทำลายตัวเอง เป็นการกระจายความรับผิดชอบมากเกินไป และอาจถูกคนกลุ่มน้อยคอยทำลาย

กิตติมา ปรีดีดิถ (2529 : 43) ได้ชี้ให้เห็นผลเสียในการบริหารงานในรูปคณะกรรมการไว้ดังนี้ คือ สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่าย อาจเลือกตัดสินใจ เนื่องจากต้องการการประนีประนอม ทำให้ไม่ได้การตัดสินใจที่ดี ไม่สามารถหาข้อยุติได้ มีแนวโน้มที่จะทำลายตัวเอง และเป็นการกระจายความรับผิดชอบและทำให้ขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 59) ได้กล่าวถึงผลเสียของคณะกรรมการ สรุปได้ว่า

1. เสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก เช่น การเตรียมการ เวลาประชุม การกิจของผู้เข้าประชุม เป็นต้น
2. ผู้ร่วมตัดสินใจ อาจใช้การประนีประนอมแทนการใช้เหตุผล เนื่องจากเกรงใจ ไม่อยากเสียเวลา เป็นต้น
3. ขากที่จะกำหนดความรับผิดชอบ
4. ทำให้เรื่องล่าช้า ยืดเยื้อ ในกรณีที่ไม่สามารถหาข้อยุติได้
5. อาจถูกอิทธิพลของบุคคลหรือกลุ่มผลประโยชน์ครอบงำ
6. การควบคุมโดยประธานทำได้ยากในการตัดสินใจบางเรื่อง
7. มักไม่มีการติดตามผลให้มีการนำมติที่ประชุมไปปฏิบัติ
8. ถ้าแบ่งงานไม่ชัดเจนและเข้าใจไม่ตรงกัน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการอาจมี ลักษณะซ้ำซ้อนกับหน้าที่ของผู้บริหารหรือหน้าที่ขององค์กรที่ได้รับมอบหมายโดยตรงในกิจการนั้นอยู่แล้ว

9. ถ้าคุณภาพของกลุ่มที่เป็นกรรมการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประธานไม่ดีพอ การประชุมจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และอาจเกิดข้อขัดแย้งอันเนื่องมาจากการประชุม

กล่าวโดยสรุป ผลเสียของการบริหารงานในรูปของคณะกรรมการ คือ ใช้เวลานาน ขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง อาจถูกอิทธิพลกลุ่มครอบงำได้ง่าย

ตามหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในรูปของคณะกรรมการที่กล่าวมาข้างต้น เห็นว่ามีแนวโน้มที่คาดคะเนได้ว่าสามารถจะสร้างประโยชน์ในทางปฏิบัติให้แก่องค์กรที่นำไปใช้ได้มากแต่ก็มีผลเสียอยู่บ้าง ดังนั้นในปัจจุบันองค์กรทางการศึกษาจึงมีการบริหารงานในรูปของคณะบุคคล คือ ในรูปคณะกรรมการทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ จนถึงระดับโรงเรียน เพราะเห็นว่าคณะกรรมการช่วยส่งเสริมการประสานงานทำให้เกิดความคิดริเริ่มที่จะนำไปสู่การมีประสิทธิภาพของงานเพิ่มมากขึ้น แต่อย่างไรก็ดีการบริหารงานแบบนี้ก็อาจจะมีข้อเสียตามที่กล่าว แต่ถ้าหากได้กำหนดกลไกของการบริหารงานให้รัดกุม เช่น การกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการให้ตอบสนองความต้องการบุคลากรที่เกี่ยวข้องขององค์กรและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมก็สามารถจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้

2.3 แนวคิดความเป็นมาและลักษณะการจัดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

2.3.1 แนวคิดของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานบริหารการศึกษาในระดับที่ใกล้ชิด โรงเรียนมากที่สุด มีนักการศึกษาของไทย ได้ให้แนวคิดและความหมายกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาไว้ ดังนี้

กมล สุคประเสริฐ (2526 : 1) กล่าวว่า

การบริหารกลุ่มโรงเรียนจัดเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่งของการศึกษา ประชาบาลในประเทศไทย ประเทศไทยมีโรงเรียนขนาดเล็กในชนบทเป็นจำนวนมาก โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้มีปัญหาในด้านการเรียนการสอน และส่วนใหญ่มีคุณภาพต่ำ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พิจารณาเห็นว่าการจัดบริหารโรงเรียนประชาบาลในรูปกลุ่มโรงเรียน อาจจะช่วยให้อุณหภูมิของการศึกษาประชาบาลดีขึ้น จึงได้จัดการวิจัยทดลองในปีการศึกษา 2521 และ 2522 ขึ้นที่จังหวัดสระบุรี และจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งแนวความคิดเรื่องกลุ่มโรงเรียนยึดหลักที่ว่า 1) จัดให้มีโรงเรียนจำนวนหนึ่ง (ไม่เกิน 10 โรงเรียน) ซึ่งอยู่ในบริเวณหมู่บ้านหรือตำบลใกล้เคียงกันเข้าร่วมเป็นระบบกลุ่ม 2) แต่ละกลุ่มให้มีครูใหญ่ของกลุ่มหรือประธานกลุ่มเป็นผู้รับผิดชอบด้าน

การบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนเพื่อว่า 3) ครูใหญ่โรงเรียนที่ไม่ได้เป็นประธานกลุ่มจะได้ทำหน้าที่การสอนให้เต็มเม็ดเต็มหน่วยซึ่งจะทำให้คุณภาพของการศึกษาประชาบาลดีขึ้น

สุคนธา พลานันทกุลธร (2525 : 45) ได้ให้ความหมายของกลุ่มโรงเรียนไว้ว่า “ กลุ่มโรงเรียน หมายถึง การรวมตัวของโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกัน มุ่งระดมสรรพกำลังในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพ และมาตรฐานทัดเทียมกัน ทั้งยังเป็นการประหยัดเวลาและงบประมาณอีกด้วย ”

สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (2528 : 324) ได้กล่าวว่า กลุ่มโรงเรียน หมายถึงโรงเรียนซึ่งร่วมกันตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยมีการจัดแนวทาง หรือระเบียบเกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่และวิธีการดำเนินการ เพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินการกิจได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานกรุงเทพมหานคร (2522 : 7) ได้กล่าวถึงกลุ่มโรงเรียนไว้ว่า กลุ่มโรงเรียนเป็นวิธีการหนึ่งของระบบบริหารการศึกษา ที่มุ่งอำนวยความสะดวกทางด้านพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ การให้โรงเรียนได้ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มนั้นจะเป็นการผนึกกำลังการทำงาน และเกิดภาวะสร้างสรรค์ขึ้นในกลุ่มโรงเรียนทั้งเป็นการประหยัดและได้ผลเร็วกว่าปฏิบัติงานตามลำพัง

สรุปได้ว่า กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง การรวมตัวของโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกันตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยมีการจัดหรือระเบียบโครงสร้าง หน้าที่และวิธีการดำเนินการ โดยมีมุ่งระดมสรรพกำลังในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2543

2.3.2 ความสำคัญของกลุ่มโรงเรียน ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของกลุ่มโรงเรียนไว้ดังนี้

สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (2526 : 2 – 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกลุ่มโรงเรียนว่า

1. การจัดตั้งกลุ่มโรงเรียน ทำให้มีการวางแผนการบริหารโรงเรียนร่วมกัน ซึ่งจะ ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในกิจกรรมเป็นการแบ่งแรงกันทำงาน เช่น งานคาดคะเนอัตรา การเข้าเรียน การจัดทำข้อสอบหรือจัดทำสื่อการเรียนการสอนบางอย่าง อาจทำในระดับกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนที่มีได้ทำกิจกรรมนี้สามารถทำกิจกรรมอย่างอื่นได้

2. การจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนช่วยให้โรงเรียนต่างๆ ในกลุ่มมีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เนื่องจากทรัพยากรทางการศึกษามีจำกัด การที่รัฐหรือท้องถิ่นจะให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนตามมาตรฐานที่ควรจะเป็นให้ทั่วถึงทุกโรงเรียนเป็นไปได้ เช่น สื่อการเรียน

การสอนบางอย่างอาจมีราคาแพงและโรงเรียนไม่ใช่บ่อยนัก จึงเป็นการสิ้นเปลืองโดยใช่เหตุที่จะซื้อประจำไว้ทุกโรงเรียน ในกรณีเช่นนี้ก็เป็นการสมควรที่จะจัดอุปกรณ์ในลักษณะดังกล่าวไว้ประจำกลุ่มโรงเรียนแทน และให้หมุนเวียนใช้ร่วมกัน วิธีนั้นนอกจากจะเป็นการประหยัดโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้ว ยังจะเป็นการทำให้โรงเรียนเล็กที่มีขีดความสามารถต่ำ สามารถใช้ทรัพยากรได้กว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ทรัพยากรในด้านวัสดุแล้ว การหมุนเวียนทรัพยากรบุคคล เช่น ครูที่มีความสามารถพิเศษในด้านการสอนบางวิชาก็เป็นสิ่งที่สามารถทำได้

3. การจัดกลุ่มโรงเรียนช่วยให้การพัฒนาบุคลากรทำได้อย่างกว้างขวางและมีโอกาสทำให้เกิดความเสมอภาคในการพัฒนาได้มากกว่าต่างคนต่างทำ

4. การจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนทำให้การแก้ปัญหาของโรงเรียนในกลุ่มเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีความเป็นไปได้สูง ในการบริหารโรงเรียนต้องมีปัญหาอยู่เสมอมากบ้างน้อยบ้างการที่จะรอให้ส่วนกลางหรือแม้แต่จังหวัด อำเภอ เข้าไปแก้ไขย่อมจะล่าช้าไม่ทันการและความเข้าใจในปัญหาก็อาจจะไม่ลึกซึ้งเหมือนบุคคลในพื้นที่เดียวกัน หรือใกล้ชิดกัน การจัดกลุ่มโรงเรียนเพื่อร่วมกันในการแก้ปัญหาจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสม

5. การจัดกลุ่มโรงเรียนทำให้เกิดเจตคติที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาประเทศ โดยส่วนรวมกล่าวคือ เจตคติที่จะพึ่งตนเอง ฝึกช่วยเหลือกันเองในกลุ่มเล็กๆ ของตนเอง แทนการรอให้ผู้อื่นแก้ปัญหาให้

6. การจัดกลุ่มโรงเรียนช่วยให้เกิดหน่วยบริหารระหว่างโรงเรียนกับอำเภอ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มโรงเรียนสามารถควบคุมดูแล และสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนในกลุ่มได้อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ เป็นการลดภาระการควบคุมดูแลของอำเภอ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกลุ่มโรงเรียน ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบกลุ่มโรงเรียน มีลักษณะการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะมีผลว่าการทำงานโดยลำพัง

2. โรงเรียนแต่ละโรงภายในกลุ่ม อาจมีทรัพยากรและความสามารถแตกต่างกัน เช่น มีจำนวนบุคลากรมากน้อยต่างกัน มีวัสดุอุปกรณ์ต่างกัน โรงเรียนบางโรงเรียนอาจมีครูที่มีความสามารถด้านพลศึกษา แต่โรงเรียนอื่นมีครูศิลปะ เป็นต้น ดังนั้น การร่วมมือผนึกกำลังกันทำงานในรูปแบบต่างๆ ย่อมทำให้งานนั้นบรรลุตามจุดหมายได้ดีขึ้น

3. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นให้ครบตามต้องการของโรงเรียนได้ การแลกเปลี่ยนกันใช้ทรัพยากรต่างๆ และการร่วมมือกันทำงานจะเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ประหยัดและขจัดความซ้ำซ้อนของงานบางอย่างได้ เช่น การจัดทำข้อทดสอบร่วมกัน เป็นต้น

4. การปฏิบัติงานระบบกลุ่มโรงเรียนสามารถนำไปสู่ความสามัคคีร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบุคลากร

5. สอดคล้องกับแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการให้โรงเรียนแต่ละโรงเรียนภายในกลุ่ม ร่วมมือช่วยเหลือกันและกันทั้งกำลังงาน และกำลังความคิด ในการปฏิบัติงานต่างๆ ของโรงเรียน

ประกอบ ฤณารักษ์ และอำพน สรวิญชัย (2529 : 26 – 27) ได้ให้ความสำคัญของกลุ่มโรงเรียนไว้ว่า เป็นการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่เชื่อได้ว่าจะสามารถสร้างประสิทธิภาพการทำงานได้ดี เพราะเป็นการระดมความรู้ความคิดตลอดจนนำประสบการณ์ของบุคคลหลายๆ คนมาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา อันจะทำให้ลดการผิดพลาดและทำให้เกิดพลังขึ้นในตัวเอง นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความร่วมมือและประสานงานที่ดีในการปฏิบัติงานตลอดจนสามารถที่จะป้องกันความล่าช้าที่จะพึงมีได้

สรุปได้ว่า กลุ่มโรงเรียนเป็นองค์กรที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าองค์กรในระดับอื่นๆ บริหารงานโดยองค์คณะบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่เชื่อได้ว่าจะสามารถสร้างประสิทธิภาพการทำงานได้ดี เพราะสามารถถ่ายเททรัพยากรที่มีอยู่แล้วจากโรงเรียนภายในกลุ่มไปช่วยเหลือโรงเรียนอื่นๆ ที่ขาดแคลนในกลุ่มของตนเองเป็นการระดมความคิดตลอดจนนำประสบการณ์ของบุคคลหลายๆ คนมาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา

2.3.3 ความเป็นมาและลักษณะการจัดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา นับเป็นเวลานานหลายสิบปีมาแล้วที่ประเทศไทยได้มีการนำกระบวนการกลุ่มโรงเรียนมาใช้พัฒนาการศึกษาในประเทศไทย โดยมีโรงเรียนจำนวนมากได้ใช้ความพยายามหลายแนวทางเพื่อให้มีความสมบูรณ์ในการบริหารงานของตนเอง เพราะผลของความพยายามจะช่วยลดภาระของผู้บริหารได้ทางหนึ่งด้วยหลักฐานจากอดีตที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า มีโรงเรียนหลายแห่งที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มแล้วทำงานได้ดี ที่เห็นได้ค่อนข้างชัดเจนก็คือการนำวิธีการในลักษณะของ “ กลุ่มโรงเรียน ” มาทดลองใช้ที่จังหวัดละโว้ เมื่อปีพุทธศักราช 2493 ตามโครงการพัฒนาการศึกษา ซึ่ง

กระทรวงศึกษาธิการและองค์การยูเนสโกร่วมมือกันดำเนินการ ผลการทดลองดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการรวมกลุ่มโรงเรียนมีความจำเป็นต่อโรงเรียนที่มีขนาดเล็กค่อนข้างมาก ดังนั้น หลักการของกลุ่มโรงเรียนจึงได้นำมาใช้ในกลุ่มผู้ที่มองเห็นประโยชน์ระดับท้องถิ่นตามความเหมาะสม ในเวลาต่อมาจนปี พ.ศ. 2523 ที่การประชุมศึกษาได้โอนกลับมาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ได้นำดำเนินการภายใต้การอำนวยการของ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยมาร่วม 15 ปี ด้วยความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากร และการมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากในระบบงาน หลักการของกลุ่มโรงเรียนจึงมีการนำมาใช้อย่างเป็นระบบและทั่วถึง โดยกำหนดสาระดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523 ให้กลุ่มโรงเรียนเป็นระดับที่สี่ของการบริหารในระบบที่เป็นองค์คณะบุคคล รองจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2531 : ความนำ)

ในปี พ.ศ. 2523 ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ถือกำเนิดขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบงานการประถมศึกษาของชาติ แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มโรงเรียนที่เคยปฏิบัติอยู่อย่างไม่เป็นทางการเมื่อสองทศวรรษที่ผ่านมา ได้รับการรื้อฟื้นขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งด้วยความเชื่อและยอมรับว่าจะเป็นการช่วยให้โครงสร้างการบริหารที่มีระบบการกระจายอำนาจของการศึกษามีความสมบูรณ์ ซึ่งยังผลให้กลุ่มโรงเรียนมีความตื่นตัวยิ่งขึ้น เหตุผลสำคัญที่สนับสนุนแนวคิดนี้เกิดจากความจริงที่ว่าประชากรไทยอาศัยอยู่ในที่ต่างๆ อย่างกระจัดกระจาย ทำให้การดำเนินงานการศึกษาเป็นไปอย่างยากยิ่ง และอีกประการหนึ่งสืบเนื่องจากการคมนาคมไม่ค่อยสะดวกและมีระเบียบเกี่ยวกับการเกณฑ์นักเรียนภาคบังคับ ซึ่งอนุ โลมให้เด็กที่อยู่ห่างจากโรงเรียนเกินกว่าสามกิโลเมตรขึ้นไป ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องเข้าเรียนก็ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่จึงเป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ซึ่งมีจำนวนนักเรียนไม่ถึง 359 คน ด้วยเหตุนี้การจัดให้มีการรวมโรงเรียน จำนวน 7 – 10 โรงเรียนในบริเวณใกล้เคียงกันเข้าด้วยกันจึงมีความมุ่งหมายเพื่อถ่ายเททรัพยากรที่มีอยู่แล้วจากโรงเรียนภายในกลุ่มไปช่วยเหลือโรงเรียนอื่นๆ ที่ขาดแคลนในกลุ่มของตนเองเป็นที่หวังว่าระบบกลุ่มโรงเรียนจะช่วยอำนวยความสะดวกในเรื่องของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาการบริหารและการจัดการ รวมทั้งการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนต่างๆ ภายในกลุ่มได้เป็นอย่างดี พร้อมกันนั้นความพยายามของรัฐบาลที่จะให้การสนับสนุนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพและการดำเนินงานการศึกษาก็จะเป็นไปได้ด้วยความราบรื่น (ประกอบ คุณารักษ์ และอำพน ศรีณชัช 2529 : 19 – 20)

โครงสร้างระบบบริหารการจัดการระดับประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการและการบริหารที่กระจายอำนาจสู่จังหวัด

โดยจัดโครงสร้างเป็น 5 ระดับ มีคณะกรรมการ 4 ระดับ ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 2)

1. การบริหารการประถมศึกษาในระดับชาติ มีสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การ
ควบคุมของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นกรรมการนโยบายในระบบ
ไตรภาคีประกอบด้วยผู้แทนข้าราชการครู ผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการโดยตำแหน่งมี
อำนาจและหน้าที่กำหนดนโยบายแผน มาตรฐาน คู่มือควบคุมมาตรฐานวิชาการ จัดสรร
งบประมาณ และแต่งตั้งบุคลากร

2. การบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด มีสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการประถมศึกษาในเขตจังหวัด ตามนโยบายแผน และ
มาตรฐานตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด มีคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาจังหวัดในระบบไตรภาคีซึ่งประกอบด้วยผู้แทนข้าราชการครู ผู้ทรงคุณวุฒิ
และกรรมการโดยตำแหน่งเป็นกรรมการบริหาร มีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย 7 ประการ

3. การบริหารการประถมศึกษาระดับอำเภอ มีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เป็นหน่วยปฏิบัติการโดยมีคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทน
ข้าราชการครู และกรรมการโดยตำแหน่ง ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือประสานงาน โดย
ช่วยเหลือระดับชาติ และระดับจังหวัด ในการควบคุมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของ
กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน รวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการพิจารณาสั่งการ
แก่หน่วยงานระดับจังหวัด

4. การบริหารการประถมศึกษาระดับกลุ่มโรงเรียน มีคณะกรรมการกลุ่ม
โรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนข้าราชการครูและกรรมการโดยตำแหน่ง เป็นหน่วย
ปฏิบัติงานในลักษณะการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียน
ในกลุ่มโรงเรียน รวมทั้งทำหน้าที่ควบคุม นิเทศการปฏิบัติงานของโรงเรียนในกลุ่ม เพื่อยก
ระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของทุกโรงเรียนให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกันและสูงขึ้น รวม
ทั้งให้ข้อมูล ให้ข้อเสนอแนะแก่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

5. การบริหารการประถมศึกษาระดับโรงเรียน บริหารงานโดยหัวหน้า
สถานศึกษาปฏิบัติงานในลักษณะจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระและกระบวนการที่
กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา เพื่อให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร

ระบบการบริหารในรูปคณะกรรมการแต่ละระดับ จะมีสำนักงานเพื่อปฏิบัติงาน
ธุรการและงานที่มอบหมาย โดยมี การเชื่อมโยงกันดังแสดงในภาพประกอบ 4

การบริหารการประถมศึกษาทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัดจะปฏิบัติงานในลักษณะ
 อำนวยการด้านทรัพยากรในการปฏิบัติงานให้แก่หน่วยปฏิบัติการระดับอำเภอ กลุ่มโรงเรียนและ
 โรงเรียน รวมทั้งการควบคุมดูแลให้การใช้ทรัพยากรเหล่านั้นเกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นไปตาม
 ระเบียบขององค์กร

ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 มาตรา 29 กำหนด
 โครงสร้างและวิธีแบ่งกลุ่มโรงเรียน โดยให้รวมโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
 หรือกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี หลายโรงเรียนเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มโรงเรียน โครงสร้างและวิธีการแบ่ง
 กลุ่มโรงเรียน อำนาจหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียน การเลือกประธานกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน
 ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ 2531 : 75- 76)

ระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.
 2529 กำหนดให้กลุ่มโรงเรียนมีฐานะเป็นองค์กร เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานพัฒนา
 คุณภาพการประถมศึกษา แต่ไม่เป็นองค์กรในการบังคับบัญชา การจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนให้รวม
 โรงเรียนภายในความรับผิดชอบของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเข้าเป็นกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้
 โรงเรียนสามารถใช้ทรัพยากรดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ
 เกิดความเสมอภาคในระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

การจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนให้คำนึงถึงความสะดวกในอันที่จะให้โรงเรียนภายในกลุ่มได้ช่วยเหลือ
 ร่วมมือกันเป็นหลัก โดยจะใช้วิธีการรวมกลุ่มตามสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ หรือความสะดวก
 ของการคมนาคมในท้องถิ่นหรือระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกันหลายระดับหรือขนาดของ
 โรงเรียนที่ใกล้เคียงกันประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการรวมกันก็ได้

กลุ่มโรงเรียนจะต้องจัดให้โรงเรียนภายในกลุ่มร่วมมือกันสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์
 กำลังงาน และกำลังความคิด เพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม
 การจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1. กลุ่มโรงเรียนหนึ่งให้มีโรงเรียนไม่น้อยกว่าเจ็ดโรงเรียนแต่ไม่เกินสิบโรงเรียน
2. โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นใหม่อยู่ในเขตกลุ่มใด ให้จัดเข้ากลุ่มโรงเรียนนั้นถ้าโรงเรียนนั้น
 อยู่ระหว่างกลุ่มโรงเรียนสองกลุ่มขึ้นไป ให้จัดเข้าในกลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนโรงเรียนน้อยกว่า ถ้า
 กลุ่มโรงเรียนดังกล่าวมีจำนวนโรงเรียนเท่ากัน ให้จัดเข้าในกลุ่มโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า
3. ในกรณีที่มีความจำเป็นจะเสนอตั้งกลุ่มโรงเรียน โดยให้มีจำนวนโรงเรียนน้อยกว่า
 จำนวนโรงเรียนตามข้อ 1 ก็ได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็นเสนอต่อคณะกรรมการ

การประถมศึกษาจังหวัด เพื่อพิจารณาอนุมัติเป็นพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2531 : 75 – 76)

องค์ประกอบของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยประธานกลุ่มผู้บริหารทุกโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน ครูผู้สอนที่ได้รับการเลือกตั้งในกลุ่มโรงเรียน จำนวนครึ่งหนึ่งของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนเป็นกรรมการกลุ่ม ถ้ามีเศษให้เพิ่มได้อีกหนึ่งคนและหัวหน้าสำนักงานกลุ่มเป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งแสดงได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 องค์ประกอบของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

องค์ประกอบของคณะกรรมการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน	วิธีคัดเลือก
ประธานกลุ่มโรงเรียน	1	คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนลงคะแนนเสียง เลือกผู้บริหารโรงเรียนภายในกลุ่ม 1 คน ให้ทำหน้าที่ประธานกลุ่มโรงเรียน ในกรณี ที่ไม่มีผู้สมัครรับการเลือกตั้ง ให้หัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอจะพิจารณาคัดเลือก ผู้บริหาร โรงเรียนคนหนึ่งคนใดภายในกลุ่ม โรงเรียนนั้น เป็นประธานกลุ่มโรงเรียน
เลขานุการคณะกรรมการกลุ่ม โรงเรียนและกรรมการกลุ่ม โรงเรียน	1	ประธานกลุ่มโรงเรียน โดยความเห็นชอบ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน เสนอชื่อครู ผู้สอนต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อแต่งตั้งเป็นหัวหน้าสำนักงานกลุ่ม โรงเรียน
กรรมการกลุ่มโรงเรียน		
ประกอบด้วยบุคคล 2 ประเภท		
1. ผู้บริหาร โรงเรียนภายในกลุ่ม	จำนวน โรงเรียน ภายในกลุ่มลบ ออก 1 คน	แต่งตั้งโดยตำแหน่ง
2. ครูสายผู้สอน	จำนวนครั้งหนึ่ง ของโรงเรียนที่ อยู่ภายในกลุ่ม ถ้ามีเศษให้ปัด เพิ่มอีก 1 คน	เลือกตั้งจากครูผู้สอนภายในกลุ่ม โรงเรียน โดยใช้วิธีการลงคะแนนเสียงซึ่งผู้มีสิทธิลง คะแนนเสียงต้องเป็นครูที่อยู่ภายในกลุ่ม โรงเรียน (คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน สายผู้สอนที่ได้รับการเลือกตั้งจากครู สายผู้สอนจะมีใน โรงเรียนเดียวกันเกินกว่า 1 คน ไม่ได้)

การเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนจะมี 2 ประเภท คือ การเลือกตั้งประธานกลุ่มโรงเรียนและการเลือกตั้งกรรมการกลุ่มสายผู้สอน ผู้ที่จะสมัครเป็นประธานกลุ่มโรงเรียนจะต้องเป็นผู้บริหารโรงเรียนภายในกลุ่มนั้น ในกรณีที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจะพิจารณาคัดเลือกผู้บริหารโรงเรียนคนหนึ่งภายในกลุ่มโรงเรียนนั้นเป็นประธานกลุ่ม ครูผู้สอนที่สมัครรับการเลือกตั้งต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนภายในกลุ่ม โดยกรรมการกลุ่มที่ได้รับเลือกตั้งจะอยู่โรงเรียนเดียวกันเกินหนึ่งคนไม่ได้ ประธานกลุ่มและกรรมการกลุ่มที่ได้รับการเลือกตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปีการศึกษา และเมื่อพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้วอาจรับการเลือกตั้งใหม่อีกได้ แต่ต้องไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน

การกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งประธานกลุ่มและกรรมการกลุ่มให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งในการเลือกตั้งตามวาระปกติให้กระทำในวันเดียวกันกับการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ และคณะกรรมการการศึกษากิ่งอำเภอ พ.ศ. 2523

วิธีการลงคะแนนเลือกตั้งให้กระทำการโดยตรงและลับ ในกรณีที่มิได้มีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากันให้ใช้วิธีการจับสลากเพื่อให้ได้มาซึ่งประธานกลุ่ม

การแต่งตั้งหัวหน้าสำนักงานกลุ่ม ประธานกลุ่มโดยการเห็นชอบของคณะกรรมการกลุ่มเสนอชื่อครูผู้สอนต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อแต่งตั้งโดยครูผู้สอนนั้นต้องดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 4 มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

หัวหน้าสำนักงานกลุ่มมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปีการศึกษา และเมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน

อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

- (1) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน
- (2) พิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทางการพัฒนางานทางวิชาการที่มีโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนดำเนินงานร่วมกัน
- (3) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของข้าราชการครู และลูกจ้างประจำของกลุ่มโรงเรียนต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
- (4) พิจารณาอนุมัติการจัดสรรงบประมาณประจำปีของกลุ่มโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 2 – 8)

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและมีความเข้าใจได้ถูกต้องตรงกัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้มีคำชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในแต่ละอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2530 : 16 – 18)

1. การพิจารณาให้ความเห็นชอบของแผนงาน โครงการของกลุ่มโรงเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

- 1.1 ตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสำนักงานกลุ่มนำเสนอเพื่อประกอบการพิจารณา
- 1.2 พิจารณาด้วยความรอบคอบโดยมีหลักการ คือ
  - 1.2.1 เป็นแผนงานหรือโครงการที่จะบังเกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเพียงใด
  - 1.2.2 มีความเป็นไปได้เพียงใด
  - 1.2.3 งบประมาณ เวลา บุคลากร และทรัพยากรที่ใช้เป็นไปได้โดยประหยัด เพียงใด
  - 1.2.4 อะไรเป็นผลปลายทางที่จะได้รับเมื่อสิ้นสุดโครงการ

1.3 หากจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไข หรือข้อมูลประกอบการพิจารณาไม่เพียงพอหรือไม่ชัดเจนอาจให้นำเสนอใหม่ตามที่เห็นสมควร

2. การพิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทางการพัฒนางานวิชาการที่โรงเรียนในกลุ่มดำเนินการร่วมกัน มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

- 2.1 ควรให้ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบของกลุ่มโรงเรียนและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนมีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเมื่อมีการประชุมพิจารณาเรื่องนี้ด้วย
- 2.2 พิจารณาแนวทางการพัฒนางานวิชาการด้วยความรอบคอบโดยมีหลักการดังนี้
  - 2.2.1 เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานการศึกษาอำเภอ
  - 2.2.2 โรงเรียนในกลุ่มสามารถทำได้ หรือมีความเป็นไปได้ค่อนข้างมาก
  - 2.2.3 เป็นแนวทางที่เสริมสร้างให้เกิดการพัฒนางานทางด้านวิชาการอย่างแท้จริง

3. การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของข้าราชการครู และลูกจ้างประจำของกลุ่มโรงเรียนต่อหัวหน้าการศึกษาอำเภอ มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

3.1 ศึกษาระเบียบหรือเกณฑ์การพิจารณาความคิดความชอบในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและลูกจ้างประจำของกลุ่มโรงเรียน

3.2 พิจารณาผลของการปฏิบัติงานตามข้อมูลที่สำนักงานกลุ่มนำเสนอด้วยความรอบคอบและเป็นธรรม หากมีข้อปัญหา ควรหารือกับผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้ได้รับพิจารณา ซึ่งร่วมอยู่ในคณะกรรมการแล้วพบทวนก่อนที่จะสรุปเป็นเอกสารการรายงาน

3.3 เสนอรายงานต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพิจารณาดำเนินการต่อไป

4. การพิจารณาอนุมัติการจัดสรรงบประมาณประจำปีของกลุ่มโรงเรียน มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

4.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในกลุ่มที่สำนักงานกลุ่มนำเสนอ

4.2 พิจารณาการจัดสรรงบประมาณโดยมีหลักการคือ

4.2.1 มีความสอดคล้องกับลำดับความต้องการจำเป็นของโรงเรียนในกลุ่ม
เพียงใด

4.2.2 ในทางปฏิบัติมีความเป็นไปได้เพียงใด

4.2.3 มีการกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงและเหมาะสมเพียงใด

4.2.4 อยู่ในวงเงินงบประมาณที่ได้รับหรือเคยได้รับมาก่อนหรือไม่

4.3 ควรให้มีระบบการควบคุม กำกับ ดูแลการใช้งบประมาณตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นการดำเนินงาน

2.3.4 กลไกที่ทำให้ระบบกลุ่มโรงเรียนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากพิจารณาถึงบุคลากรในระดับต่างๆ ที่มีบทบาทในการทำงานของกลุ่มโรงเรียนแล้วจะเห็นได้ว่า มีอยู่ในทุกระดับของการบริหารนับตั้งแต่ระดับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ลงมาถึงระดับโรงเรียน โดยผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องของเหล่านั้นสามารถช่วยให้งานกลุ่มโรงเรียนดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยวิธีใดวิธีหนึ่งตามอำนาจหน้าที่และความสามารถของตน ดังนั้นทุกฝ่ายปรารถนาที่จะเห็นสัมฤทธิ์ผลจากการดำเนินงานของระบบกลุ่มโรงเรียน ในฐานะที่เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา อันเป็นนโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แล้วคงต้องตระหนักในความรับผิดชอบที่จะตัดสินใจสั่งการ หรือปฏิบัติตาม ให้สอดคล้องและเกิดผลดีต่อการบริหารงานกลุ่มโรงเรียน โดยมีเจตนารมณ์ จุดประสงค์ และเป้าหมาย ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเป็นแนวทางกล่าวคือ ถ้าพฤติกรรมในการดำเนินงานของบุคลากรทุกระดับมีความ

สอดคล้องกันแล้วก็เป็นที่ยอมรับได้ว่าระบบกลุ่มโรงเรียนสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกลุ่มโรงเรียนทุกระดับต่างเป็นกลไกที่ทำให้ระบบกลุ่มโรงเรียนดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งสิ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2531 : 2)

2.3.5 ปัญหาในการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา การบริหารงานในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหามากมายหลายประการ สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (2526 : 12 - 13) ได้วิเคราะห์และสรุปปัญหาต่างๆ ของกลุ่มโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากระบบ

1.1 การเตรียมบุคคลก่อนการเข้าปฏิบัติงานยังไม่ดีพอทั้งการเตรียมในสถาบันการศึกษาและเตรียมก่อนเข้าเป็นกรรมการกลุ่มโรงเรียน กล่าวคือ ยังเน้นในด้านพัฒนารายบุคคลมากกว่าการพัฒนากระบวนการกลุ่ม จึงทำให้ขาดการให้ความรู้และฝึกเทคนิคบางประการที่จำเป็น

1.2 การขาดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่กลุ่มควรจะมีถ้าหากมีเกณฑ์มาตรฐานก็จะทำให้ทราบว่าอุปกรณ์ใดควรมีในระดับโรงเรียน รายการใดควรมีในระดับกลุ่ม และอุปกรณ์บางประเภทอาจมีเฉพาะในระดับจังหวัด เพื่อให้บริการแก่กลุ่มโรงเรียนอย่างเต็มที่

1.3 การขาดข้อมูลที่กำหนดวงเงินที่จะสนับสนุนกลุ่มโรงเรียนจริง แต่ยังไม่มีการศึกษาข้อมูลที่แท้จริงจากกลุ่มโรงเรียน ว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอหรือเอื้ออำนวยให้กลุ่มทำงานได้จริงหรือไม่

1.4 การทำงานกลุ่มโรงเรียนทำให้ครูมีความรับผิดชอบมากขึ้น ทำให้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนของตนไม่ได้เต็มที่ ซึ่งเป็นผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน

2. ปัญหาที่เกิดจากบุคคล

2.1 คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในลักษณะงานของกลุ่มในโรงเรียนไม่ดีพอ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากขาดการเตรียมบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งอย่างเป็นระบบและจริงจัง

2.2 คณะกรรมการของกลุ่มโรงเรียนยังมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ไม่เพียงพอ

2.3 คณะกรรมการบางคนขาดความรับผิดชอบ ขาดคุณธรรมและให้ความสำคัญแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

นอกจากนี้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี (2531 : 66 - 97) ได้สรุปปัญหาต่างๆของกลุ่มโรงเรียนไว้ดังนี้

1. บุคลากรยังมีความเข้าใจไม่ตรงกันเกี่ยวกับหลักการของความร่วมมือและประสานงาน เช่น การปฏิบัติงานไม่สอดคล้อง ไม่สัมพันธ์กัน ฯลฯ
2. ขาดการจัดระบบการประสานงานภายในกลุ่มโรงเรียนที่เป็นลายลักษณ์อักษร
3. ไม่มีบุคลากร เครื่องมือ และระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะสื่อสารได้รวดเร็ว
4. บุคลากรในกลุ่มโรงเรียนยังไม่เข้าใจหน้าที่ และบทบาทของตนเองที่มีต่อกลุ่มโรงเรียน รวมทั้งหน้าที่และบทบาทของบุคลากรคนอื่น ๆ ที่มีต่อกลุ่มโรงเรียน

นอกจากนี้การเข้าสู่ตำแหน่งของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนโดยระบบการเลือกตั้งนั้นก็ไม่ใช่จะได้คนที่มีความสามารถเสมอไป บ่อยครั้งพบว่าคนที่มีความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบไม่สนใจสมัครเข้ารับตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งประธานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จะมาจากการขอร้องให้เป็นมากกว่าสมัครใจเข้ามาปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มใจ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 20)

กล่าวโดยสรุป หลังจากนำระบบกลุ่มโรงเรียนมาใช้ดำเนินการในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นทางการครั้งแรก โดยประกาศใช้ระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วย กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ผลการดำเนินงานเกิดปัญหาต่อเนื่องหลายประการ เช่น ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ด้านการให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ด้านการพัฒนาทางวิชาการ และด้านความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มเอง จากผลการวิจัยและแนวคิดของนักการศึกษาหลายคน พบว่า การดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนที่ผ่านมาไม่ได้ผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้พิจารณาให้ความเห็นชอบให้ปรับปรุงระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2529 ซึ่งการปรับปรุงระเบียบดังกล่าวทำให้โครงสร้างขององค์กรและบทบาทหน้าที่เปลี่ยนไป กลุ่มโรงเรียนมีฐานะเป็นองค์กรเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530ข : 40)

แต่เมื่อนำระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2529 มาดำเนินการบริหารกลุ่มโรงเรียนแล้วยังมีปัญหาต่างๆ ซึ่งสรุปได้จาก

สาเหตุ 4 ประการ คือ บุคลากรของกลุ่มไม่กระตือรือร้นในการทำงาน ครูวิชาการกลุ่มมีปริมาณงานมากเกินไปและขาดการฝึกอบรม ผู้บริหารโรงเรียนไม่สนองนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสนับสนุนกลุ่มโรงเรียนในบทบาทด้านการควบคุม กำกับ ดูแลโรงเรียนมากกว่าบทบาทด้านการเสริมสร้างศักยภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้ตั้งคณะทำงานขึ้น เพื่อศึกษาปัญหาและเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข และได้มีความเห็นชอบให้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนขึ้นใหม่ โดยจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายระดมความคิด หาแนวทางแก้ไขปัญหา กำหนดภารกิจหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียน หลักการดำเนินงานและสาระสำคัญต่างๆ เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมผู้อำนวยการกองในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดทั่วประเทศ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นชอบในการประชุมครั้งที่ 2 /2534 เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2534 และได้ประกาศใช้ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงและประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 43 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 8 (2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยส่วนรวมให้มากยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2543 ขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยมีสาระสำคัญดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530 : 40)

ข้อ 6 กลุ่มโรงเรียนเป็นสำนักงานกลางในการบริหารและจัดการศึกษา ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

ข้อ 7 ให้จัดตั้งกลุ่มโรงเรียนโดยรวมโรงเรียนภายในเขตปกครองท้องที่และในความรับผิดชอบของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เข้าเป็นกลุ่มโรงเรียนให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่ม ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสามารถใช้ทรัพยากรดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนตามวรรคหนึ่ง ให้รวมโรงเรียนที่ตั้งในเขตปกครองท้องถิ่น เดียวกันเป็นหลักโดยคำนึงถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ หรือ ความสะดวกในการคมนาคมของท้องถิ่น และหากมีความจำเป็นต้องรวมกับ โรงเรียนในเขตปกครองท้องถิ่นอื่น ให้รวมทั้งเขตปกครอง ท้องที่

ข้อ 8 กลุ่มโรงเรียนต้องจัดให้โรงเรียนในกลุ่มร่วมมือสนับสนุนกันในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป รวมถึงการระดมสรรพกำลังทั้ง ด้านความคิดทรัพยากร และกำลังงานเต็มตามศักยภาพ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม

ข้อ 9 ให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พิจารณาเสนอการจัดตั้งกลุ่มโรงเรียน ต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อพิจารณาอนุมัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (1) กลุ่มโรงเรียนหนึ่งให้มีโรงเรียนไม่น้อยกว่าห้าโรงเรียน
- (2) ในเขตการปกครองท้องถิ่นใดมีโรงเรียนไม่ถึงห้าโรงเรียนให้ร่วมกับ โรงเรียนใน เขตการปกครองท้องถิ่นใกล้เคียงเข้าด้วยกัน ทั้งเขตการปกครองท้องถิ่น
- (3) เขตการปกครองท้องถิ่นใดมีจำนวนโรงเรียนตั้งแต่ สิบโรงเรียนขึ้นไปอาจแบ่ง เป็นสองกลุ่ม โรงเรียนก็ได้
- (4) โรงเรียนที่จัดตั้งใหม่ อยู่ในเขตการปกครองท้องถิ่นใดให้จัดเข้าอยู่ในกลุ่มโรงเรียน ในเขตปกครองท้องถิ่นนั้น

กรณีไม่สามารถดำเนินการได้ ตาม (1) และ (2) ให้คณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัด พิจารณาเป็นรายกรณีไป

ข้อ 10 คณะกรรมการกลุ่ม ประกอบด้วย

- (1) ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนภายในกลุ่ม โรงเรียนเป็นคณะกรรมการกลุ่ม โดย ตำแหน่ง
- (2) ครูผู้สอนที่ได้รับการเลือกตั้งจากครูภายในกลุ่มโรงเรียนจำนวนกึ่งหนึ่งของ โรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนเป็นกรรมการกลุ่มถ้ามีเศษให้เพิ่ม ได้อีกหนึ่งคน กรรมการ กลุ่มที่ได้รับเลือกตั้งจากครูผู้สอนจะมีใน โรงเรียนเดียวกันเกินหนึ่งคนไม่ได้

(3) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเท่ากับ (2) ซึ่งได้รับเลือกโดยคณะกรรมการกลุ่มตาม (1) และ (2) ภายในห้าสิบวัน นับตั้งแต่วันที่ได้มาซึ่งกรรมการตาม (2)

ให้คณะกรรมการกลุ่มเลือกกรรมการ โดยตำแหน่งคนหนึ่งเป็นประธาน และเลือก กรรมการกลุ่มที่เหลืออีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน

ประธานกลุ่มและกรรมการกลุ่ม ที่ได้รับเลือกตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี การศึกษาและเมื่อพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้วอาจได้รับเลือกหรือเลือกตั้งอีกก็ได้

ข้อ 11 ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบเลือกผู้ทรงคุณวุฒิให้กรรมการกลุ่มตามข้อ 10 (1) และ (2) พิจารณาจากบุคคลภายในเขตพื้นที่กลุ่มโรงเรียน เช่น ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ ผู้นำทางศาสนา ผู้ประกอบการ สถาบันครอบครัว หรือผู้แทนสถาบันคนอื่น ทั้งนี้โดยให้คำนึงถึงความหลากหลาย

ข้อ 12 ให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเลือกตั้งกรรมการกลุ่มตามข้อ 10 (2) โดยกำหนดวันเลือกตั้ง การรับสมัครเลือกตั้ง การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเลือกตั้ง ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิรับเลือกตั้ง การประกาศผลการเลือกตั้ง และรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องเป็นข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนที่มีการเลือกนั้น และให้ถือว่าข้าราชการครูที่ช่วยปฏิบัติราชการอยู่ในโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนใดเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกลุ่มโรงเรียนนั้น

ในกรณีที่มีการประกาศตั้งอำเภอหรือกิ่งอำเภอขึ้นใหม่ให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการกลุ่มตามความในวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ให้มีความตามข้อ 10 และข้อ 17 มาบังคับโดยอนุโลม

ข้อ 13 กรรมการกลุ่มที่เลือกตั้งจากครูผู้สอนต้องเป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนนั้น

ข้อ 14 การเลือกตั้งกรรมการกลุ่มให้กระทำ ณ โรงเรียนที่เป็นที่ตั้งสำนักงานกลุ่ม วิธีการลงคะแนนเลือกตั้งให้กระทำโดยตรงและลับ

ในกรณีมีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากันให้ใช้วิธีการจับสลากเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการกลุ่ม

ข้อ 15 การเลือกประธานกลุ่มและรองประธานให้กระทำภายหลังจากได้กรรมการกลุ่มตามข้อ 10 ภายในสามสิบวัน

เมื่อได้ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการกลุ่ม และเลือกประธานกลุ่มแล้ว ให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ประกาศรายชื่อคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับเลือกตั้ง และรายงานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดทราบ

ข้อ 16 นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตาม ข้อ 10 แล้ว กรรมการกลุ่มและประธานกลุ่มพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) พ้นจากการเป็นข้าราชการครู
- (3) ขาดคุณสมบัติตามข้อ 13
- (4) ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่นอกกลุ่มโรงเรียนหรือลาศึกษาต่อเป็นเวลานานเกินเก้าสิบวัน

(5) กรรมการกลุ่มตามข้อ 10 (2) ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ภายในกลุ่มโรงเรียนซึ่งโรงเรียนที่ตนปฏิบัติหน้าที่นั้น มีกรรมการกลุ่มตามข้อ 10 (2) ปฏิบัติหน้าที่อยู่

- (6) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (7) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (8) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (9) คณะกรรมการตามข้อ 10 (1) และ (2) จำนวนไม่น้อยกว่าสองในสาม มีมติให้ออกสำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ 10 (3)

ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม กรรมการผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง และผู้ทรงคุณวุฒิที่อาจจากพ้นจากตำแหน่งด้วยการลาออก

ข้อ 17 ในกรณีที่ประธานกลุ่ม หรือรองประธานกลุ่ม วางลงก่อนถึงคราวออกตามวาระให้ดำเนินการเลือกประธานกลุ่ม หรือรองประธานกลุ่มภายในสิบห้าวันและในกรณีที่กรรมการกลุ่มที่ได้รับการเลือกตั้งตามข้อ 10 (2) และ (3) วางลงก่อนถึงคราวออกตามวาระให้ดำเนินการเลือกตั้ง หรือเลือกภายในสี่สิบห้าวัน

ประธานกลุ่มหรือรองประธานกลุ่มที่ได้รับการเลือกและกรรมการกลุ่มตามข้อ 10 (2) และ (3) อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน แล้วถ้าวาระที่เหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่เลือกตั้งและ/หรือเลือกก็ได้

ข้อ 18 ในการประชุมคณะกรรมการกลุ่มจะต้องมีกรรมการกลุ่มเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกลุ่มทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่ประธานกลุ่มและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่อาจมาประชุมได้ ให้กรรมการกลุ่มที่มาประชุมเลือกกรรมการกลุ่มคนหนึ่งเป็นประธานที่ประชุม

ในการออกเสียงลงมติให้ถือเสียงข้างมากของที่ประชุม กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 19 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน

(1) พิจารณากำหนดนโยบายและแนวการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนให้สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 เสนอต่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

(2) เสนอแนะในการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน

(3) เสนอแนะการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครู และลูกจ้างประจำภายในกลุ่มโรงเรียน

(4) เสนอแนะในการจัดตั้ง บริหาร ชุบรวม ปรับปรุง และเลิกสั้มโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน

(5) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน

(6) เสนอแนะการบริหารงานบุคคลภายในกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้การบริหารกลุ่มโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ

(7) กำหนดแนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกับโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน

(8) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน

(9) ให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามแผนงาน โครงการของกลุ่มโรงเรียนและตามแนวปฏิบัติอื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มกำหนด

(10) ประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน เสนอต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

(11) ปฏิบัติงานอื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 20 ภายใต้ข้อบังคับข้อ 19 ให้ประธานกลุ่มมีหน้าที่รับผิดชอบ กับการดูแลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน

ข้อ 21 กลุ่มโรงเรียนต้องจัดให้มีสำนักงานกลุ่มตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

(1) ใช้สถานที่ของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน ที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ หรืออาคารที่มีสถานที่เพียงพอ

(2) มีสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นศูนย์กลางของโรงเรียนต่างๆภายในกลุ่มโรงเรียนที่สามารถเดินทางไปมาได้สะดวก

(3) กรณีไม่สามารถปฏิบัติตาม(1) และ(2)ได้ให้คณะกรรมการกลุ่มพิจารณาตามที่เห็นควร

ข้อ 22 ให้ผู้บริหาร โรงเรียนที่ตั้งสำนักงานกลุ่ม ซึ่งไม่ได้เป็นประธานกลุ่มหรือเป็นรองประธานกลุ่มทำหน้าที่หัวหน้าสำนักงานกลุ่ม หรือให้คณะกรรมการกลุ่มพิจารณาคัดเลือกครูผู้สอนในโรงเรียนที่เป็นที่ตั้งสำนักงานกลุ่มหรือครูผู้สอนในโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนที่มีอัตรากำลังครูเกินเกณฑ์ ที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสม เสนอต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อแต่งตั้งให้ทำหน้าที่หัวหน้าสำนักงานกลุ่ม

ให้ผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นที่ตั้งสำนักงานกลุ่มหรือข้าราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำสำนักงานกลุ่ม และให้มีเวลาทำการสอน โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.ค. กำหนด

ข้อ 23 ให้หัวหน้าสำนักงานกลุ่ม ทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการกลุ่ม

ข้อ 24 หัวหน้าสำนักงานกลุ่ม พ้นจากหน้าที่ เมื่อคณะกรรมการกลุ่มมีมติ 2 ใน 3 ให้พ้นจากหน้าที่นอกจากนั้นจะพ้นจากหน้าที่ที่คณะกรรมการกลุ่มที่ตนเป็นเลขานุการหมดวาระ และให้นำข้อ 16 และข้อ 17 วรรคสองมาบังคับใช้โดยอนุโลม

ข้อ 25 กรณีที่หัวหน้าสำนักงานกลุ่มว่างลงให้ดำเนินการตาม ข้อ 22 ภายในสิบห้าวัน

ข้อ 26 สำนักงานกลุ่มมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการกลุ่ม

(2) เป็นสำนักงานกลางในการประสานงานโรงเรียนภายในกลุ่ม และหน่วยงานอื่นให้เกิดเครือข่ายในการให้ความร่วมมือและสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และอื่นๆ

(3) เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน

(4) จัดทำนโยบายดำเนินงานและแผนพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเสนอต่อคณะกรรมการกลุ่ม

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนปฏิรูปขบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

(6) ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการให้มีการประสานงานการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

(7) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนเสนอต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

(8) จัดทำเกณฑ์มาตรฐานเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม โรงเรียน

(9) ปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการกลุ่มมอบหมาย

ข้อ 27 ภายใต้บังคับข้อ 26 หัวหน้าสำนักงานกลุ่มโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานกลุ่มให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ 28 ให้มีคณะทำงานพัฒนาวิชาการกลุ่มขึ้นคณะหนึ่งโดยให้คณะกรรมการกลุ่มสรรหาครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการจัดระเบียบการสอน เป็นที่ยอมรับของครูภายในกลุ่มโรงเรียนอย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คนโดยให้หัวหน้าสำนักงานกลุ่มเป็นหัวหน้าคณะทำงาน คณะทำงานในวาระหนึ่งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับแต่งตั้งเท่ากับวาระของคณะกรรมการกลุ่ม

ข้อ 29 การพ้นหน้าที่ของคณะทำงานพัฒนาวิชาการกลุ่มให้นำข้อ 16 และ 17 ววรรคสอง และข้อ 24 มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ข้อ 30 ให้คณะทำงานพัฒนาวิชาการกลุ่มมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) ให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสำนักงานกลุ่ม
- (2) งานแผนพัฒนางานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน
- (3) ปฏิบัติงานวิชาการอื่นๆตามที่คณะกรรมการกลุ่มมอบหมาย

ข้อ 31 ให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลและรับผิดชอบการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน

ดังนั้น คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบในการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2543 ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้แทนครู และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษามีหน้าที่แตกต่างกันออกไปตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนแต่ละฉบับได้กำหนดไว้ดังนี้

1.1 หน้าที่ตามระเบียบคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2523

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ประกาศใช้ระเบียบคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2523 โดยกำหนดหน้าที่ของ

คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2526 : 182 - 185)

1. วางแผนปรับปรุงกลุ่มโรงเรียนตามขอบข่ายงานของกลุ่ม และปฏิบัติให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของอำเภอ จังหวัด และนโยบายของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน หรือโครงการดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนแต่ละโรงเรียนภายในกลุ่ม
3. พิจารณาเห็นชอบในการพัฒนาบุคลากรภายในกลุ่ม
4. จัดให้มีการประสานงานและร่วมมือระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มและชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ
5. เสนอแนะงบประมาณประจำปีของโรงเรียนภายในกลุ่ม
6. ติดตามผลการปฏิบัติงานและดูแลความประพฤติของข้าราชการครูในระดับกลุ่มโรงเรียน
7. เสนอแนะการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูในระดับกลุ่มโรงเรียน
8. วางแผนสำรวจและดำเนินการตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา เพื่อให้เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง
9. ประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนภายในกลุ่ม
10. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ หรือคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมอบหมาย

1.2 หน้าที่ตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2529

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ประกาศใช้ระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2529 ได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2530 ก : 40)

1. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่ม
2. พิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทางการพัฒนางานวิชาการที่โรงเรียนภายในกลุ่ม

ดำเนินการร่วมกัน

3. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของข้าราชการครูและลูกจ้างประจำของกลุ่มโรงเรียนต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
4. พิจารณาอนุมัติการจัดสรรงบประมาณประจำปีของกลุ่มโรงเรียน

1.3 หน้าที่ตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534

ตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534 ได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 ค : 43)

1. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน
2. กำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของโรงเรียนภายในกลุ่ม
3. กำหนดแนวทางเพื่อประสานการดำเนินงานด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียนภายในกลุ่มและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. ให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนตามแผนงานโครงการของกลุ่มโรงเรียนและตามแนวปฏิบัติอื่นๆ ที่คณะกรรมการกลุ่มกำหนด
5. กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ หลักเกณฑ์และกฎหมายอื่นๆ
6. พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่มโรงเรียนตามความจำเป็น
7. ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน เสนอต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
8. ปฏิบัติงานวิชาการอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4 หน้าที่ตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2543

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

ระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยได้มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2543 ขึ้น และกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนไว้ดังนี้

ข้อ 19 หน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน

- (1) พิจารณากำหนดนโยบายและแนวการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนให้สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เสนอต่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
- (2) เสนอแนะในการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน
- (3) เสนอแนะการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูและลูกจ้างประจำภายในกลุ่มโรงเรียน
- (4) ให้ข้อเสนอแนะในการจัดตั้ง บริหาร ยุบรวม ปรับปรุง และเลิกสั้มโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน
- (5) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน
- (6) เสนอแนะการบริหารงานบุคคลภายในกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้การบริหารกลุ่มโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ
- (7) กำหนดแนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของโรงเรียนภายในกลุ่ม
- (8) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน
- (9) ให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามแผนงาน โครงการของกลุ่มโรงเรียนและตามแนวปฏิบัติอื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มกำหนด
- (10) ประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน เสนอต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
- (11) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สรุปได้ว่า หน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2543 มีดังนี้

กำหนดนโยบายและแนวการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เสนอสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เสนอแนะในการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน เสนอแนะการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูและลูกจ้างประจำภายในกลุ่มโรงเรียน เสนอแนะในการจัดตั้ง บริหาร ชูขบวน ปรับปรุงและเลิกสั้มโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน ให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน เสนอแนะการบริหารงานบุคคลภายในกลุ่มโรงเรียนเพื่อให้การบริหารกลุ่มโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ กำหนดแนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของโรงเรียนภายในกลุ่ม กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามแผนงาน โครงการของกลุ่มโรงเรียนและตามแนวปฏิบัติอื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มกำหนด ประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน เสนอต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ตอนที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้หน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษากับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง โดยสังเขปดังนี้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง 2544 : 3 - 5)

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง เป็นหน่วยงานระดับกองในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเยาวชนในพื้นที่ของจังหวัดอ่างทองและจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งเป็นไปตามนโยบายหลักของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ การศึกษาระดับปฐมวัย การศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน) มีโรงเรียนในสังกัดรวมทั้งสิ้น 157 โรงเรียน จำนวนผู้บริหารโรงเรียนและผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนรวม 157 คน ครูสายผู้สอนจำนวน 1,842 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 30,854 คน มีกลุ่มโรงเรียนจำนวน 24 กลุ่มโรงเรียน และมีคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2543 จำนวน 329 คน

ภารกิจหลักที่สำคัญของสำนักงานการประถมศึกษาอ่างทองคือ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตร และมีคุณภาพได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายหลักที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา ความรอบรู้ ทักษะความชำนาญ และจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นเครื่องชี้นำในการดำรงชีวิต สามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีของชาติตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทองเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง จึงมุ่งที่จะปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยมีหลักสำคัญในการจัดการศึกษาคือ การจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การให้สังคม ชุมชน หรือท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ มีการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา มีมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา มีการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูและการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาอยู่เสมอ

ด้วยเหตุผลสำคัญดังกล่าวข้างต้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ได้ทำการเลือกตั้งและแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2543 โดยมุ่งหวังให้คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับแต่งตั้งตามระเบียบดังกล่าว จะเป็นคณะกรรมการซึ่งเป็นผลมาจากกฎหมาย คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีบทบาท มีหน้าที่และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ให้มากที่สุด

จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในชุดปัจจุบันทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการและได้ปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาอันพอสมควร จึงควรศึกษาเป็นอย่างยิ่งถึงการรับรู้หน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษากับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพียงใด เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทองในโอกาสต่อไป

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการรับรู้หน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษากับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2543 ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดได้ทำการศึกษาไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพิ่งมีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2543 เท่าที่ค้นพบจะเป็นการศึกษาจากระเบียบเดิมที่เห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องและใกล้เคียงกันก็คือ

อดุลย์ศักดิ์ วงษ์โกมลเชษฐ์ (2526 : 149 – 151) ได้ศึกษาความคิดเห็นและความคาดหวังของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และครูเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ผลการศึกษาพบว่ากรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูประถมศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่าคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนควรปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับมาก ทุกหน้าที่ และในการปฏิบัติจริงนั้นส่วนใหญ่เห็นว่าคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติจริงน้อยเกือบทุกบทบาท ยกเว้นในเรื่องการเสนอแนะการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูในระดับกลุ่มโรงเรียน การสำรวจเด็กเข้าเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มเห็นว่าคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนมีการปฏิบัติจริงมาก ส่วนบทบาทที่กรรมการกลุ่มและครูเห็นว่าคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนไม่ควรปฏิบัติ ได้แก่ การนิเทศการศึกษาโรงเรียนภายในกลุ่ม การทำข้อสอบปลายปีส่งสำนักงานการศึกษาอำเภอ และการควบคุมการก่อสร้าง

กุล นิลเพทย์ (2528 : 108) ได้ทำการศึกษารอบบาทของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ตามทัศนะของกรรมการกลุ่ม ผู้บริหารและครูวิชาการกลุ่ม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการกลุ่มปฏิบัติงานจริงอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ งานวิชาการ งานพัฒนาบุคลากร งานธุรการและการเงิน คณะกรรมการกลุ่มปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ คือ งานกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์กับชุมชน และงานอาคารสถานที่

ประดอง นุปผาวัดย์ (2528 : 45 – 54) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทตามหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 353 คน ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร ปฏิบัติบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจัดลำดับความสำคัญปรากฏว่า เรื่องการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน หรือโครงการดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนแต่ละโรงเรียนภายในกลุ่มเป็นอันดับหนึ่ง และเรื่องการจัดให้มีการประสานงานร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มและชุมชน เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ มาเป็นอันดับสุดท้าย คณะกรรมการ โดยการเลือกตั้งกับคณะกรรมการ โดยตำแหน่ง มีทัศนะต่อบทบาทตามหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อพิจารณารวมทุกเรื่องไม่แตกต่างกัน

มหามะ เมฆเก (2529 : 41 - 57) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรรมการ กลุ่มโรงเรียนและครูประถมศึกษา จำนวน 546 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. กรรมการกลุ่มโรงเรียนมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ด้านการวางแผนอยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติปานกลาง ส่วนครูประถมศึกษามีทัศนะอยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติน้อย
2. กรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูประถมศึกษามีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงของ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนด้านการประเมินผลอยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติน้อย
3. กรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูประถมศึกษามีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังของ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ด้านการวางแผนและด้านการประเมินผลอยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติมาก
4. กรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูประถมศึกษามีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงของ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการวางแผนและด้านการประเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. กรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูประถมศึกษามีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวังของ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการวางแผนและการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

ประกอบ กุณารักษ์ และ อำพัน ศรีบุญชัย (2529 : 105 - 113) ได้วิจัยรูปแบบองค์กร และการจัดการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการกลุ่มยังขาดทักษะและ ประสบการณ์การทำงานเป็นกลุ่ม ภาระหน้าที่ของประธานและคณะกรรมการยังไม่ชัดเจนอีกทั้งยัง ขาดอำนาจหน้าที่จะดำเนินการตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ประสบผลสำเร็จได้

วิรัตน์ สมบัติ (2532 : 94 - 95) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่ม โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตามความเห็นของกรรมการกลุ่ม โรงเรียนประถมศึกษาและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากกรรมการ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 180 คน ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 101 คน ผลการวิจัยพบว่ากรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษามีความเห็นว่าคุณกรรมการกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษาปฏิบัติงานโดยรวมทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติมาก ส่วนครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษามีความเห็นว่าคุณกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ปฏิบัติงานโดยรวมทุกด้านอยู่ ในเกณฑ์ปฏิบัติปานกลาง

วีระ จันทร์ปัญญา (2533 : 76) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตาม หน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อุดรธานี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากประธานกลุ่ม 112 คน หัวหน้าสำนักงาน 112 คน กรรมการกลุ่ม 112 คน และครูวิชาการกลุ่ม 112 คน ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการ

กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหา ด้านการวางแผนงานของกลุ่มโรงเรียน ด้านการพัฒนางานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน และด้านการจัดสรรงบประมาณของกลุ่มโรงเรียน

กิตติ สุทธิจิตไพศาล (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ได้ปฏิบัติงานตามอำนาจและหน้าที่ครบทั้ง 4 ด้าน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด
2. ปริมาณการจัดกิจกรรมของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน คือ จัดการประชุม 7 - 9 ครั้ง การนิเทศโรงเรียนภายในกลุ่ม 3 - 9 ครั้ง และจัดการอบรมสัมมนาบุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียน 2 - 4 ครั้ง
3. การปฏิบัติงานมีการแบ่งความรับผิดชอบในการดำเนินงานแต่ละด้าน เน้นงานด้านการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการของกลุ่มโรงเรียน และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของข้าราชการครูและลูกจ้างประจำของกลุ่มโรงเรียนต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
4. ปัญหาในการปฏิบัติงานคือ งบประมาณไม่เพียงพอและบุคลากรของกลุ่มโรงเรียน ยังขาดความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน

สุรินทร์ จิตรน้อม (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาตามความคาดหวังของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาตามความคาดหวังของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. ความคาดหวังของผู้บริหารและครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
3. ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีจำนวนสูงสุด คือ ด้านการกำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของโรงเรียนภายในกลุ่ม และรองลงมาคือ ด้านการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน

อุบลรัตน์ ณ บางช้าง (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขวัญในการปฏิบัติงานและรูปแบบพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชาตามการรับรู้ของผู้ใต้บังคับบัญชา ตามแนวทฤษฎีการบริหารของ โรเบิร์ต อาร์ เบลก. (Robert R. Blake) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานของผู้บังคับบัญชาตามการรับรู้ของผู้ใต้บังคับบัญชาแบบ (9,9) และแบบ (1,9) มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับขวัญในการปฏิบัติงาน รูปแบบพฤติกรรมการบริหารของผู้บังคับบัญชาตามการรับรู้ของผู้ใต้บังคับบัญชาแบบ (9,1) แบบ (1,1) และแบบจวนโอกาส มีสหสัมพันธ์ทางลบกับขวัญใน

การปฏิบัติงาน ส่วนรูปแบบพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บังคับบัญชาตามการรับรู้ของผู้ใต้บังคับบัญชาแบบ (9,9) และแบบ (5,5) ไม่มีสหสัมพันธ์กับขวัญในการปฏิบัติงาน

กุศล สีหา (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 515 คน ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง 285 คน กรรมการจากการเลือกตั้ง 230 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ อยู่ในระดับ “มาก” กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการจากการเลือกตั้ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “มาก” กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการจากการเลือกตั้ง ที่ความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. กรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นผู้แทนข้าราชการครู มีความเห็นว่า “การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียน” เป็นแรงจูงใจที่สำคัญอันดับแรกในการเข้าสู่ตำแหน่ง ส่วน “ การได้รับการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ ” เป็นแรงจูงใจอันดับสุดท้าย

พูนศักดิ์ หน่อไชย (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ในด้านงานวิชาการและด้านงานบุคลากร กลุ่มประชากรประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 42 คน กรรมการผู้แทนครู 23 คน และครูผู้สอน 340 คน ผลการวิจัยพบว่า ประชากรส่วนใหญ่เห็นว่าการปฏิบัติงานในด้านวิชาการและด้านบุคลากร ได้มีการปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง และในระดับน้อย ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นในสิ่งที่ควรปฏิบัติในด้านงานวิชาการและงานด้านบุคลากร พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เห็นว่าควรปฏิบัติในระดับมากทั้งสองงานสำหรับปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน คือ (1) คณะครูภายในกลุ่มโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของกลุ่มโรงเรียนและให้ความร่วมมือน้อยแนวทางปรับปรุงคือ ดำรงสภาพปัจจุบันและปัญหาความต้องการของโรงเรียนภายในกลุ่ม กำหนดนโยบายที่ชัดเจนให้คณะครูภายในกลุ่มมีส่วนร่วมจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการและจัดประชุมใหญ่เพื่อชี้แจงให้ครูภายในกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ (2) คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ขาดความรับผิดชอบ ขาดอำนาจการบังคับบัญชาและขาดความยุติธรรม แนวทางปรับปรุง คือ ควรให้อำนาจการบังคับบัญชาของคณะกรรมการกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่มควรมีการนิเทศติดตามประเมินผล

อย่างสม่ำเสมอและให้คณะกรรมการกลุ่มพิจารณาความดีความชอบของครูภายในกลุ่มโดยยึดหลักความยุติธรรม

กาญจรงค์ สุริยวงศ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 302 คน ประกอบด้วย หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 3 คน ประธานกลุ่มโรงเรียน จำนวน 12 คน หัวหน้าศูนย์วิชาการจำนวน 12 คน ครูวิชาการประจำศูนย์ จำนวน 24 คน กรรมการโดยตำแหน่ง 105 คน กรรมการกลุ่มที่เลือกตั้งจากครูผู้สอน 73 คน และครูวิชาการกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ จำนวน 73 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานโดยทั่วไปและการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับ มาก
2. ปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ และด้านการประสานงานและความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับ ปานกลาง
3. ความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ และด้านการประสานงานและความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
4. แนวทางการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความเห็นอยู่ในระดับ มาก

ไอลีน แมรี่ (Eileen Mary :1977) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทในการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม (Shared decision making) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูผู้สอนผู้ซึ่งปฏิบัติงาน ในเขตมิดฮัสตัน มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ จำนวน 125 คน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างสูงกับการมีส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจร่วมกัน

ไอเคนเบอร์รี่ (จุฬาร ศีสุคนธ์. 2537 : 15 ; อ้างอิงจาก Ikenberry. 1984. p26) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาท้องถิ่นในสหรัฐอเมริกาว่า สหรัฐอเมริกามีระบบควบคุมของท้องถิ่นที่พิเศษ และนี่ผลต่อโรงเรียนของรัฐตั้งแต่ยังเป็นอาณานิคมและถือปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างเข้มแข็งจนถึงยุคที่นักสำรวจเข้าไปบุกเบิกอเมริกา มีการจัดการศึกษาภาคบังคับโดยให้ท้องถิ่นเข้ามาควบคุมโรงเรียนของรัฐ

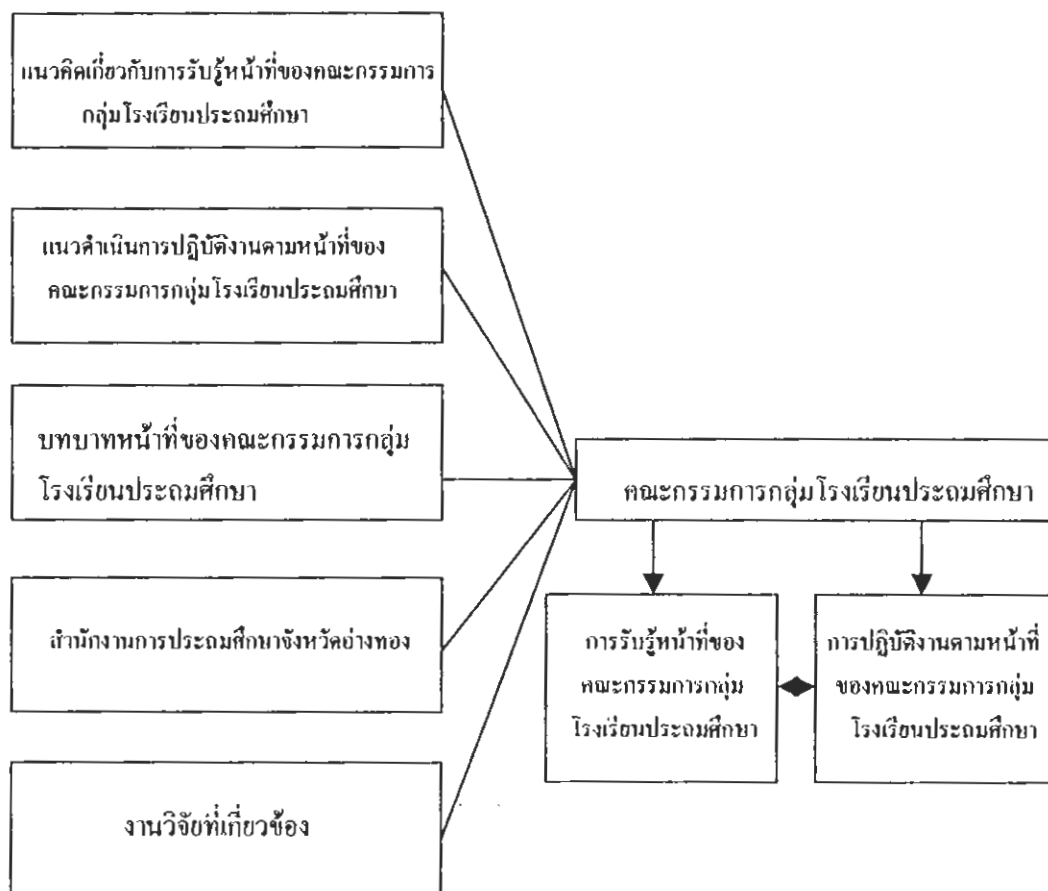
แกรนท์ (จุฬาร ศีตลนธ์. 2537 :15 ; อ้างอิงจาก Grant. 1979. p31) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นนโยบายของรัฐบาล ในการกระจายอำนาจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหาร เพื่อเป็นการควบคุมซึ่งกันและกัน สหรัฐอเมริกาจึงมีการแต่งตั้งตัวแทนจากประชาชนขึ้นเป็นคณะกรรมการ (Board of Education)

โยชิยามา และคณะ (Yoshiyama and others. 2002 : Abstract) ได้ศึกษาวิจัยการรับรู้ภาวะผู้นำและประสิทธิผลของผู้นำ ที่อยู่บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างความไว้วางใจที่ผู้บังคับบัญชาที่มีให้องค์กร โดยมีจุดประสงค์เพื่ออธิบายอิทธิพลของวิธีการที่ผู้ได้บังคับบัญชามอบหมายความไว้วางใจให้องค์กรต่อการรับรู้พฤติกรรมผู้นำและควมมีประสิทธิผลของผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลเป็นที่ไว้วางใจของผู้ได้บังคับบัญชาและขวัญกำลังใจมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันในทุกๆ กลุ่ม ส่วนการรับรู้ของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เพื่อตัดสินใจจัดการของผู้บริหารมีผลทางบวกมากกว่า การรับรู้ภาวะผู้นำถือผลประโยชน์เป็นสิ่งสำคัญ

เวบเบอร์ (Webber. 2001 : Abstract) ได้ศึกษาอิทธิพลของความสำคัญและโครงสร้างแรกเริ่มที่แสดงออกของผู้บริหารจากขวัญกำลังใจของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา รัฐหลุยเซียน่า โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำของผู้บริหารกับการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา รัฐหลุยเซียน่า ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้แบบผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 6 สรุปหลักการและแนวคิดที่นำไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอมาทั้งหมดได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา แนวดำเนินการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ข้อมูลสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยได้หลักการและแนวคิดที่นำไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 การสรุปหลักการและแนวคิดที่นำไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย